

MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

PUBLICACIONS DELS SERVEIS DE RAMADERIA

EL PROBLEMA DE LES CARNS

PROFESSOR

M. ROSSELL I VILÀ

Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Biblioteques

1500992139

ONA

1961

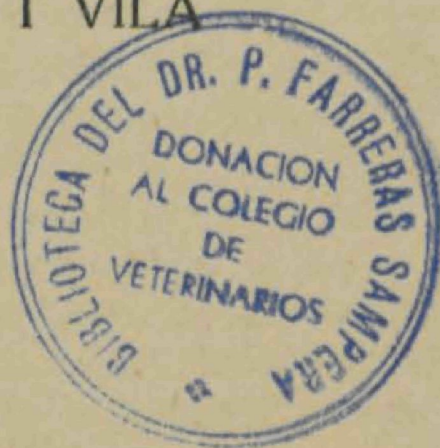
EL PROBLEMA DE LES CARNS

PUBLICACIONES
DELS
SERVEIS DE RAMADERIA
DE LA
MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

EL PROBLEMA
DE LES CARNS

PROFESSOR

M. ROSSELL I VILÀ

BARCELONA

R. DURAN I ALSINA - IMPRESSOR - BOQUERIA, 20

1921

EL PROBLEMA DE LES CARNS

INTRODUCCIÓ

No hi ha cap ciutat a Europa on la carn es mengi tan dolenta com a Barcelona. La queixa del públic en la taula de la taulera ha sigut constant; la protesta del consumidor ha estat diària. Però, aquests planys ni han estat atesos, ni de una manera formal s'ha tractat de portar a la venda unes carns de millor qualitat.

La carn a Barcelona s'ha venut quasi sempre cara. En alguns moments el clam del públic ha estat prou fort per a obligar a l'Ajuntament a ocupar-se de la qüestió, com en 1912, encarregant l'estudi de l'encariment de les carns al Professor de la Universitat de Barcelona, Dr. Algarra. Després, durant la guerra la intervenció municipal, encertada o no, ha estat contínua.

La premsa en tractar del problema de les carns ho ha fet d'una manera fragmentària, a voltes practicant una campanya interessada. Es així que l'opinió pública no ha estat mai il·lustrada en el problema de les carns. Per això el públic unes vegades creu que amb l'abolició dels consums la cosa estaria resolta; altres cops es donaria per satisfet si els detallistes no s'equivoquessin al seu favor en les pesades; hi han temporades que la culpa de l'encariment la tenen els abastidors, o els ramaders, o el govern.

Certament que el públic ha estat i és víctima d'una desorga-

nització econòmica amb apariències de normal administració, que cada una de les queixes formulades tenia tota o una part de raó, com és la injusta tributació uniforme dels consums; les ganàncies algunes vegades excessives dels abastidors; la irregularitat de les balances dels detallistes; l'ús de la nivelina; la defectuosa producció ramadera i una acció higiènica poc accentuada.

En el problema de les carns a més del públic l'altre interessat és el ramader. En nom d'aquest, principalment l'Institut Agrícola Català, ha pres la paraula des de fa prop de quaranta anys, procurant fer oir la seva veu a l'Ajuntament de Barcelona. Aquesta antiga entitat agrícola, en defensant els interessos del ramader, de passada satisfieia els del públic, gràcies a la coincidència harmònica de la producció i el consum.

El problema de les carns, doncs, no és pas una de les tantes qüestions exides de la guerra; la guerra no feu més que agreujar els termes del problema, el qual, ni abans ni després de la guerra, ha estat tractat íntegrament.

La tasca de considerar tots els elements components de l'anomenat problema de les carns, la Mancomunitat de Catalunya, per iniciativa del seu Conseller, don Pere Mias, l'ha confiada als Serveis de Ramaderia.

En aquest llibret, per primera vegada, es tractaran la totalitat de factors que integren el problema de les carns i es procurarà assenyalar les solucions que es podrien adoptar, atenent els interessos de la producció, circulació, venda i consum, establint les satisfaccions harmòniques entre els elements interessats per a que de una vegada s'assoleixi la tan desitjada resolució de proporcionar a Barcelona i a Catalunya entera una carn bona i barata.

PRIMERA PART

DEL CONSUM I ABASTIMENT DE CARNS

I - EL CONSUM

1. — UNA ENQUESTA ALS PRINCIPALS AJUNTAMENTS

Per a saber aproximadament la carn que consum la població de Catalunya, els Serveis de Ramaderia s'adreçaren als principals Ajuntaments en demanda de les xifres totals de consum amb repartiment de les diferents espècies sacrificades.

Els Ajuntaments als quals es demanaren dades estadístiques foren els següents: Barcelona, Badalona, Arenys de Mar, Berga, Granollers, Mollet, Igualada, Manresa, Mataró, Sabadell, Sant Feliu de Llobregat, Martorell, Molins de Rei, Terrassa, Rubí, Vich, Manlleu, Vilafranca del Penedès, Vilanova i Geltrú, Girona, Banyoles, La Bisbal, Figueras, Olot, Palamós, Palafrugell, Sant Feliu de Guixols, Ripoll, Tarragona, Falset, Gadesa, Mora d'Ebre, Montblanch, Reus, Tortosa, Perelló, Valls, Vendrell, Lleyda, Balaguer, Seu d'Urgell, Solsona i Tàrrrega.

No tots els Ajuntaments correspongueren a l'enquesta, i dels que ho feren, la major part amb dades incompletes per a confeccionar l'estadística del consum de carns.

Les dades rebudes estan compreses en els gràfics que s'acompanyen:

BESTIAR

MUNICIPIS	ANY 1911		ANY 1912		ANY
	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS
Barcelona	97,045	9.960,368	99,364	10.550,200	113,579
Badalona	1,295	249,719	1,341	257,229	1,374
Igualada	87	9,223	90	9,095	103
Palafrugell	468	—	397	—	330
La Bisbal	116	16,800	129	17,133	146
Sant Feliu de Guixols .	1,176	—	1,113	—	1,051
Olot	—	—	—	—	—
Reus	1,002	176,811	1,124	201,189	1,235
Vilanova i Geltrú. . .	—	141,239	982	121,554	1,175
Vilafranca	—	—	1,036	—	1,166
Mataró	1,478	242,148	1,411	250,132	1,413
Ripoll.	—	—	—	—	—
Tàrrrega	—	—	—	—	—
Figueres.	1,446	—	1,406	—	1,432
Palamós.	736	87,219	700	88,269	664
Manlleu	—	—	144	—	131
Girona	—	—	2,315	—	2,405
Manresa.	894	—	937	—	1,054
Sabadell.	1,206	—	1,203	—	1,441
Vich	1,133	—	1,160	—	1,021
Sant Feliu de Llobregat	—	—	—	—	73
Berga.	39	—	59	—	76

BOVÍ

1913		ANY 1917		ANY 1918		ANY 1919	
QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS
11.732,915	108,088	12.170,759	128,540	13.410,963	86,334	9.793,155	
253,870	2,144	344,783	2,266	364,520	1,831	306,438	
10,513	—	—	120	12,689	110	8,351	
—	355	—	362	—	341	—	
18,493	105	18,206	171	25,699	65	12,506	
—	677	—	543	—	579	—	
—	677	71,649	911	90,062	970	92,723	
218,547	1,623	241,308	2,136	298,909	2,126	323,176	
136,095	1,444	157,361	1,279	150,683	1,226	163,206	
—	1,182	—	—	—	—	—	
256,118	1,585	280,127	1,910	326,049	1,724	315,009	
—	—	—	—	—	280	—	
—	200	—	200	—	200	—	
—	—	—	1,446	—	1,416	—	
81,312	—	—	450	59,852	430	59,481	
—	—	—	148	—	73	—	
—	—	—	2,594	—	2,401	—	
—	—	—	1,293	—	1,007	—	
—	—	—	2,932	—	1,909	—	
—	1,172	—	1,352	—	1,148	—	
5,827	—	—	225	25,781	306	33,802	
—	108	—	93	—	—	—	

BESTIAR

MUNICIPIS	ANY 1911		ANY 1912		ANY
	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS
Badalona	20,194	271,902	22,835	290,505	24,730
Igualada	15,433	173,587	17,731	204,250	20,461
Palafrugell	8,814	—	8,987	—	8,602
La Bisbal	7,008	63,360	7,135	64,382	7,401
Sant Feliu de Guixols .	12,777	—	13,665	—	15,526
Olot	—	—	—	—	—
Reus	13,434	195,902	13,903	201,068	14,050
Vilanova.	—	17,711	2,333	25,742	3,206
Vilafranca	—	—	4,853	—	4,915
Mataró	18,035	203,804	22,060	234,596	19,951
Ripoll.	—	—	—	—	13,000
Tàrrrega	—	—	—	—	—
Palamós.	8,050	67,217	8,972	73,024	8,445
Manlleu	—	—	8,352	—	9,494
Perelló	—	—	—	—	—
Girona	—	—	16,223	126,597	18,211
Manresa.	45,152	—	46,439	—	49,460
Sabadell.	42,058	—	42,651	—	41,200
Vich	15,398	332,422	16,003	338,736	17,811

DE LLANA

1913	ANY 1917		ANY 1918		ANY 1919	
QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS
304,609	22,280	272,079	14,015	170,977	24,234	286,124
224,992	—	—	16,232	191,401	14,914	177,134
—	7,495	—	5,822	—	5,551	—
62,121	6,955	52,138	5,195	41,281	5,514	48,470
—	8,688	—	5,901	—	6,889	—
—	14,454	136,426	10,673	109,982	12,239	128,796
194,208	12,577	168,943	7,867	103,797	11,676	163,297
31,524	3,744	34,669	2,030	18,193	3,184	26,759
—	3,345	—	—	—	—	—
208,497	16,933	174,423	10,998	109,732	15,924	165,613
—	11,000	—	11,000	—	11,000	—
—	5,000	—	5,000	—	5,000	—
62,375	—	—	3,030	18,031	2,866	21,466
—	—	—	7,897	—	9,427	—
—	—	—	1,170	—	1,286	—
129,777	15,557	122,958	9,609	79,360	13,166	109,252
—	—	—	32,663	—	42,262	—
—	—	—	27,641	—	41,079	—
350,476	14,539	328,278	7,691	279,424	12,679	314,097

BESTIAR DE

MUNICIPIS	ANY 1911		ANY 1912		ANY
	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS
Barcelona	621,890	7.636,882	680,015	8.163,080	640,867
Figueres.	15,773	—	14,978	—	16,614
Sabadell.	27,125	—	24,717	—	22,815
Sant Feliu de Llobregat	—	—	—	—	4,365
Berga.	9,111	—	7,675	—	8,458

LLANA I CABRI

1913	ANY 1917		ANY 1918		ANY 1919	
QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS
7.656,232	581,378	6.836,925	408,629	4.914,862	607,992	7.490,947
—	—	—	15,311	—	17,353	—
—	—	—	13,334	—	15,066	—
69,757	—	—	2,921	47,461	3,118	52,426
—	7,815	—	5,996	—	—	—

BESTIAR

MUNICIPIS	ANY 1911		ANY 1912		ANY
	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS
Barcelona	81,730	8.802,342	83,773	9.116,033	88,432
Badalona	2,791	270,778	2,908	295,006	2,831
Igualada.	1,540	138,976	1,793	169,118	1,733
Palafrugell	558	84,481	890	83,046	944
La Bisbal	778	95,898	728	94,426	690
Sant Feliu de Guixols .	1,149	118,534	1,084	113,284	1,090
Olot	—	—	—	—	—
Reus	2,771	185,559	2,829	189,390	3,007
Vilanova i Geltrú. . .	—	134,597	1,501	134,474	1,503
Vilafranca	—	—	1,498	—	1,476
Mataró	2,884	314,957	2,952	304,883	4,098
Ripoll	—	—	—	—	1,600
Tàrrrega	—	—	—	—	—
Figueres.	1,850	162,278	1,848	160,836	2,090
Palamós.	880	78,051	871	77,881	827
Girona	—	—	2,684	—	1,999
Manresa.	4,070	—	4,172	—	4,545
Vich	2,689	305,973	2,732	310,830	2,533
Berga.	1,367	—	1,342	—	1,442
Perelló	—	—	—	—	—

PORQUÍ

1913	ANY 1917		ANY 1918		ANY 1919	
QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS	CAPS	QUILOS
9.714,887	73,681	8.277,815	58,233	6.271,657	65,165	7.486,888
289,708	2,763	282,525	2,368	230,619	2,742	270,563
165,743	—	—	2,170	203,388	1,525	146,113
87,415	661	58,597	609	53,370	644	57,701
108,747	839	64,799	766	64,308	677	59,958
115,609	725	63,717	615	60,300	767	72,672
—	3,363	311,747	3,225	283,903	3,614	230,565
197,652	2,538	168,657	2,102	145,109	2,097	152,694
146,624	1,331	115,915	1,138	102,756	1,202	119,878
—	1,097	—	—	—	—	—
431,327	4,865	618,370	4,569	540,928	4,452	559,154
—	—	—	—	—	1,400	—
—	600	—	600	—	600	—
173,597	—	—	2,348	199,800	2,989	263,773
73,208	—	—	623	44,555	624	48,452
—	—	—	2,456	—	2,111	—
—	—	—	3,549	—	3,480	—
289,279	2,537	259,278	2,199	217,857	2,255	234,184
—	1,345	—	1,373	—	—	—
—	125	—	142	—	163	—

2 - CÀLCULS DEL CONSUM DE CARNS

Durant la guerra i els primers tres anys del seu acabament, a causa de l'alt preu de la carn, el consum d'aquest aliment disminuï en fortes proporcions.

Barcelona, que en 1901 consumia 21 milions de quilos de carn, arribà progressivament en 1913 a prop de 29 milions, passant en 1918, a 24 milions, malgrat la població haver augmentat de més de dues centes mil ànimes.

En un quinqueni tan irregular, potser no estaria bé que s'hi basés el càlcul estadístic, pel qual motiu es pendrà el trieni 1911 a 1913, els tres anys d'abans de la guerra, com a punt de partida dels càlculs a fer per a saber el consum de carn a Catalunya.

Durant aquests tres anys la capital ha consumit un promig anyal de:

103,329 caps bovins, pesant . . .	10.747,827 quilos
647,590 caps ovins i cabrins, id.	7.818,731 >
84,645 caps porquins, id.	9.211,097 >

o sigui un total de 27.777,655 quilos anyals.

Considerant que de 1911 a 1913 la ciutat de Barcelona estava constituïda pel terç del total de la població catalana, la carn consumida en la resta de Catalunya fora de dues vegades més que a la capital, i, per consegüent, de 55.555,310 quilos.

La carn prové en diverses proporcions de les espècies bovina, ovina, cabrina i porcina. Per a la capital, per cada cap boví se n'ha sacrificat 6 de llaners i cabrins i 0'8 de porquí. La proporció no és igual per a la resta de Catalunya. Per les dades completes dels Ajuntaments de Badalona, Igualada, La Bisbal, Reus, Mataró i Palamós, es pot deduir que, per cada bèstia bovina sacrificada es maten 11 caps de llana i 2'5 de porcines.

El pès dels animals sacrificats és diferent a la capital del de fora. El promig a Barcelona és de 104 quilos per cap boví, de 12, en el llaner i cabrí i de 108 en el porquí. En la resta de Cata-

lunya, el promig dels bóvids és de 170 quilos, 11 pel llaner i 97 pel porquí.

Amb les citades operacions es pot afirmar que el consum de carn a la resta de Catalunya prové de:

89,461 caps bovins, que pesen	15.208,370 quilos
1.699,759 > ovins i cabrins, id.	18.697,349 >
227,315 > porquins, id.	21.649,562 >

En resum, Catalunya consumeix anyalment 25.956,197 quilos de carn bovina fornida per 192,790 caps; 26.498,080 quilos de llaner i cabrins, procedents de 2.347,349 caps i 30.860,659 quilos de porquí, de 311,960 caps. La xifra total de quilos de carn consumida a Catalunya és de 83.332,965.

La suma que s'acaba de donar representa solament la carn que ven el taller o carnisser, però a aquesta suma s'hi ha d'afegir els quilos dels menuts, que representen una quantitat molt important. Cada menut de bou, és a dir, ço que ven el menudaire, pesa, terme mig, 24 quilos, el de vedella 12, el d'oví i cabrí 4, i el de porc 2'5. Així, els menuts de

bou equivaldran a	464,696 quilos
els de vedella	2.082,132 >
els d'oví i cabrí	6.799,036 >
els de porc	693,287 >
Total	<u>10.040,151</u> quilos

Els mercats expendeixen a més carn de conill i aviram. Es molt difícil saber la quantitat de carn de ploma que es consumeix, però no ho és tant, la de conill. Els industrials de la pell i pèl de conill compren mensualment als mercats de Barcelona 100 mil pells. Per consegüent, Catalunya consumirà 3.600,000 conills anyals.

En números rodons es podria dir que el consum anyal de carn a Catalunya és de 100 milions de quilos.

Aquests 100 milions de quilos, partits per una població de

2'5 milions d'ànimes, toca, per any, a cada habitant 40 quilos de carn.

3. — VALOR EN PESSETES DE LA CARN CONSUMIDA

La carn d'escorxador es cotitza diferentment segons les classes. Avui, dia que escrivim, 6 d'abril, els preus a l'Escorxador de Barcelona són:

Vedella, a	3'35 ptes. quilo, pes net	>	>	>	>
Bou, a	3'10	>	>	>	>
Bestiar de llana i cabrí 1. ^a classe, a	4'30	>	>	>	>
» de » i » 2. ^a » a	3'50	>	>	>	>
» de » i » 3. ^a » a	3'25	>	>	>	>
Porc, país, de	3'05 a 3'15	>	>	>	>
» estremeny, a.	2'70	>	>	>	>

Els preus, amb tendència a la baixa.

Si es valorés la carn al preu únic de 3 pessetes el quilo, els 83.332,965 quilos valdrien 249.998,895 pessetes. En números rodons 250 milions.

Els menuts de bou, comptant-los a 50 pessetes un, els de vedella a 25, a 2'50 els d'oví i cabrí i a 6 pessetes els de porc, tots plegats valdrien 11.208,992 pessetes, la qual suma s'ha d'afegir a la de 250 milions que val la carn propiament dita.

II. L'ABASTIMENT DE CARNS

La producció catalana no abasteix les necessitats del consum de carn. Malgrat la manca d'estadístiques, es pot fer un càlcul molt aproximat a la realitat.

El bestiar boví que produeix Catalunya proveeix tota la nostra pàtria, menys la capital. No obstant, si bé és veritat que un cert nombre de caps bovins produïts a Catalunya es sacrifiquen a l'escorxador de Barcelona, en canvi, hi han altres poblacions que consumeixen animals no produïts en el país.

Es pot calcular, pels bovins, que Catalunya ha d'importar un número equivalent als sacrificats en l'escorxador de Barcelona, els quals donen 10.747,827 quilos.

Els abastidors de bestiar llaner saben tots que la plaça de Barcelona necessita dotze mil caps setmanals i que per a la resta de Catalunya en calen importar setze mil, també setmanals. Al cap de l'any s'hauran importat, per consegüent, 1.456,000 caps, que representen 17.472,000 quilos.

El bestiar porquí produït a Catalunya no dona l'abast als seus escorxadors. Si difícilment en els escorxadors forans es sacrifica un porc foraster, en canvi a Barcelona no serà pas exagerat afirmar que els porcs no criats a Catalunya constitueixen el terç de la matança. Per fer-ho en números rodons, dels 84,645 porcs que es sacrifiquen a l'escorxador de Barcelona, es suposarà que se n'importen 28,000, que pesen 4.320,000 quilos.

De manera que la importació de bestiar d'escorxador seria la següent:

	<u>Caps</u>		<u>Quilos</u>
Boví . . .	103,329	. . .	10.747,827
Oví i cabrí.	1.456,000	. . .	17.472,000
Porquí . . .	28,000	. . .	<u>3.024,000</u>
	Total quilos.	. . .	<u><u>31.243,827</u></u>

La valor comercial de la carn del bestiar importat pujaria a 93.731,481 pessetes, que, afegint-se una part proporcional a la valor dels menuts, resultaria que la suma total fora aproximadament de 100.000,000 de pessetes.

La carn consumida a Catalunya, representant una valor de 250 milions, la producció ramadera catalana abastiria llurs escorxadors per 150 milions, és a dir, Catalunya ha d'importar dos quintes de la suma total de quilos de carn que consumeix.

Si les dades per a confeccionar l'estadística han estat basades en el trieni 1911-1913, pel que es refereix al càlcul de les importacions, s'ha tingut en compte les que actualment es practiquen. Perquè cal advertir que de set o vuit anys en aquesta part, la producció catalana ha augmentat considerablement i en forma ben ostensible.

L'augmentació de la riquesa pecuària catalana, a part dels factors econòmics que poden haver-hi contribuït, s'ha de reconèixer que és deguda, principalment, a l'acció de la Mancomunitat, la qual cosa ha estat publicament reconeguda, i en particular per l'Associació gremial de Carnissers.

SEGONA PART

LA CARN BONA

1 - EL PÚBLIC TÉ RAÓ DE QUEIXAR-SE

Per regla general, a Catalunya les poblacions que mengen la carn més dolenta són la capital i els pobles de les comarques que han de consumir les ovelles que el ramader no podria vendre a fora.

A Barcelona, sobre tot, és, senzillament, cosa extraordinària poguer menjar un bocí de carn gustosa i tendra. Si la carn prové d'un animal jove, resulta insípida i gelatinosa; si d'un animal adult, és dura i estiraganyosa.

El bestiar que es sacrifica a l'escorxador de Barcelona excepcionalment està gras. Pels voltants de Barcelona no es produeix bestiar per a carn; aquest bestiar va a l'escorxador havent recorregut a peu molts quilòmetres o havent viatjat alguns dies en ferrocarril. De manera, que encara que l'animal sortís del lloc d'origen amb un estat regular de carns, a l'arribar a Barcelona les pèrdues de pès són prou importants — pèrdues que es fan sempre a costa de la grassa, — per a que la carn en resulti perjudicada.

Està clar que, si els engreixements es practiquessin fins a un grau convenient, les pèrdues de camí no tindrien la importància, pel que es refereix a les qualitats de les carns, de la que tenen no practicant l'engreixement, o donant-lo per acabat als seus començaments.

Una bona part de l'efectiu dels animals que es sacrifica a Barcelona va del vagó a l'escorxador; i la carn d'aquest bestiar és enfebrada, o sigui, presenta tots els caracters de la carn d'animal de fatiga prolongada, la qual carn és molt poc gustosa.

Regularment a l'escorxador de Barcelona hi van a parar una bona part de les vaques lleteres, de les vaques tipiques de criar i

dels bous vells de tot Catalunya. A aquesta col·lecció s'hi ha d'afegir les bèsties seques procedents de Galícia i altres llocs. Són els animals que forneixen la carn, que és com la sola de sabata. Les vedelles magres i fadigades donen la carn insípida o poc gustosa.

Fora de Barcelona i de les poblacions al·ludides, la carn que es consumeix sol ésser bona. Els carnissers o tallers, si han de comprar una bèstia bovina la trien si no grassa, al menys en bon estat de carns, però quasi mai compren un animal sec. Aquestes bèsties, essent produïdes a la comarca, arriben a l'escorxador sens fadiga i la carn sol ésser sempre gustosa.

Amb el bestiar de llana, el carnisser o taller posseeix un ramat, més o menys gros, que el treu a pasturar cada dia, i a dintre l'estable amb granes o farines completa l'engreixement, anant matant els millors, i continuant l'engreix amb els altres.

El que succeeix a la majoria de les poblacions catalanes, a Barcelona no és possible; no hi ha terrenys apropiats, i les exigències comercials ho priven. Oi més: la queixa del públic barceloní no arriba directament al comprador de bestiar, que és l'abastidor, mentre que en els pobles, abastidor i carnisser són una mateixa cosa, és a dir, el públic comunica directament amb la persona que adquireix el bestiar. Aquesta última circumstància, probablement, influeix en la bondat de la carn.

2 - COM ÉS UNA CARN BONA

La carn bona és bonica a la vista, gustosa, i ha de contenir una gran riquesa de principis nutritius.

La carn que procedeix dels escorxadors deu tenir una color més o menys rosada i l'aspecte fresc. El rosat de la carn té diverses tonalitats, depenent de l'edat de l'animal, l'estat d'engreixement i la color del pelatge. L'animal jove, en la meitat del temps comprès entre el deslletament i començament de l'edat adulta, és el que forneix la carn en el tò rosat desitjable. La carn dels animals magres i adults i la dels fadigats és vermellova; la dels enfebrats també vermellova, però tirant a grisenc; la dels lletons esblanqueïda.

La coloració de la carn pot ésser influïda pels aliments. La llet, no contenint ferro, produeix sempre una carn la menys rosada, acostant-se al blanc; la farina d'arròs passa per determinar una carn vermella; el blatdemoro per atenuar la vermellor.

El pelatge de l'animal guarda cert paral·lelisme amb la color de la carn. Els animals de pelatge fosc tenen la carn més vermella que els de pelatge ros o blanc.

La carn ha de tenir la fibra prima; unes vetes de greix s'han d'esparramar en diversos sentits.

El greix, segons l'espècie, raça i edat de l'animal, ofereix diversos matisos de color, algun dels quals tan accentuat que podria confondre's amb l'icterícia. L'exàmen de diferents teixits indicarà si l'animal és o no ictèric.

La carn més gustosa és la que prové d'un animal jove, en l'últim terç de l'acabament del seu desenrotllo, fet, gras, mantingut en condicions higièniques, engreixat amb aliments que no comuniquin llur gust a la carn, capó, sà, reposat, o dejú d'algunes hores abans del sacrifici, i amb la sang ben escolada.

Els animals massa joves, particularment els lletons, tenen una carn insípida, molt acuosa, algunes vegades d'efectes laxants, mentre que la dels animals lluny del període de lactància i engreixats la posseeixen sabrosa, fina i no indigesta.

Hi ha molta diferència entre els animals que viuen en bones condicions higièniques dels que són mancats de netedat. Paladars delicats arriben a distingir si la carn procedeix d'un animal mantingut net o brut.

La higiene de l'alimentació afecta així mateix a la carn. El bestiar alimentat amb un excès de turtós i altres substàncies molt grassoses determinen que la carn recordi el gust de l'aliment i que el greix sigui oliós. Els porcs alimentats amb residus d'escorxadors, els moltons amb farina de sang o peix, donen una carn de gust poc agradable. Els aliments massa acuosos, com els naps, carbassa, etz., administrats en abundància, produeixen carn que conté més quantitat d'aigua que la dels animals alimentats amb fencs i granes.

Els animals asexuals, a causa de la tendència a l'engreixe-

ment, posseeixen una carn més sabrosa que la dels animals enters. Per la castració s'obté que la carn d'algunes espècies disminueixi l'olor pronunciada, que naturalment exhala.

La salut del bestiar d'escorxador és imprescindible per a que la carn sigui gustosa i no comuniqui cap malaltia a l'espècie humana. Les carns febrores són indigestes, de gust poc delicat, més o menys carregades de toxines.

Els animals destinats al sacrifici deuen estar al menys vint-i-quatre hores en repós absolut, sense menjar res. En aquestes condicions, la sang està lliurada dels productes d'absorció intestinal i la carn no sent el regust que molesta, com, per exemple, la sentor de llana, en el bestiar ovi.

La carn ben orejada, donant temps a l'escolament, és també de més fàcil digestió i més gustosa.

La carn, per a respondre a les necessitats nutritives, ha de procedir d'un animal gras, però, no excessivament, car llavors l'excés de greix, a més de fer la digestió pesada, repugna al gust de la gent meridional. La grassa no ha de formar dipòsits, sinó que ha de trobar-se infiltrada en la carn.

La valor nutritiva de la carn és revelada per l'anàlisi químic. Però la carn té una riquesa diferent, segons l'espècie, l'estat de l'animal i les regions del cos d'on procedeix.

Una carn és tant més rica quant menys quantitat d'aigua posseeix.

Els animals, a la naixença, tenen del 80 al 85 per cent d'aigua; quan estan magres, el 75; i estant grassos el 50.

La composició química de les carns dels animals, en el terme del seu desenrotllament, grassos o magres, és la següent:

	Aigua	Albumi- noides	Grasses	Mat. mi- nerals
Bou gras	53'05	16'75	29'28	0'92
Moltó	53'31	16'62	28'61	0'93
Porc	47'40	14'54	37'34	0'72
Bou magre	76'37	20'71	1'74	1'18
Moltó, mig-gras	75'99	17'11	5'77	1'33
Porc magre	72'57	20'55	6'81	1'10

Si, com a tipus d'animal jove es pren la vedella, es notarà que la seva composició és inferior a la dels animals que estan prop del terme del seu desenrotllament.

	<u>Aigua</u>	<u>Albumi- noides</u>	<u>Grasses</u>	<u>Mat. mi- nerals</u>
Vedella grassa	72'31	18'88	7'41	1'33
» magra	78'84	19'86	0'82	0'50

La composició química de la vedella grassa és molt inferior nutritivament a la carn dels animals expressats, acostant-se a la dels animals magres de les altres espècies. En quant a la vedella magra, resulta que, de totes les carns, és la més pobre.

Les diverses regions del cos de l'animal no tenen la mateixa composició química; en algunes, com el ventre i brassons, la carn hi és pobre en grassa i molt abundant en teixit conjonctiu, el que fa que la carn sigui estiraganyosa i poc apreciada.

Els talls més estimats són els de les regions on la carn i el greix es troben quasi en igualtat de proporcions, però sense que la grassa faci dipòsits, sinó revestint lleugerament la fibra muscular i fent a més unes vetes disposades en sentits diferents. Aquesta carn es troba en les regions musculars profundes. Es per això que els darreres de l'animal són considerats com a carn de 1.ª classe, i de 2.ª i 3.ª la de les regions davanteres.

Comparant en el bou el filet (carn de 1.ª) amb l'espatlla (carn de 2.ª) s'observen les següents diferències.

	<u>Aigua</u>	<u>Albumi- noides</u>	<u>Grasses</u>	<u>Mat. mi- nerals</u>
Filet	52'5	16'1	17'5	0'9
Espatlla	58'8	16'4	9'8	0'9

La carn bona és la que està constituïda per una quantitat aproximadament igual de matèries albuminoides i de matèries grasses. La composició química del filet seria el tipus de la carn excel·lent.

Però, aquí s'ha de fer una aclaració. L'anàlisi químic de les bèsties grasses dona, terme mig, doble quantitat de greix que de

matèries albuminoides, podent arribar, en animals extremadament engreixats en la proporció de 1 d'albuminoides per 4 de matèria grassa. Però una cosa és l'anàlisi que es refereix a la totalitat del cos de l'animal i altra la composició química dels talls de carn tal com s'acostumen a menjar.

La cansalada i sagí del porc, el sèu dels grans i petits remugants, el greix que dessota de la pell cobreix el cos dels vedells ben engreixats, totes aquestes matèries grasses que no formen part dels talls de carn són tingudes en compte en els anàlisis totals.

Un tall de carn en el que la grassa sigués en doble quantitat que les matèries albuminoides repugnaria al gust de nostre públic. Contràriament, la carn d'un animal magre costa de mastegar i és poc saborosa.

La carn excel·lent, pel gust públic català, és la que conté igual matèries albuminoides i matèries grasses. Aquesta carn és la dels animals engreixats, però no la dels excessivament grassos i la dels animals magres.

Una carn bona ha de procedir necessàriament d'un animal engreixat. L'engreixament no és possible practicar-lo de manera que la grassa vagi a infiltrar únicament la carn. En la funció d'engreixament la matèria grassa es reparteix simultàniament entre la que es barreja amb la carn i la que forma els dipòsits en les diverses regions del cos (cansalada, sagí, sèu, etc.).

3. — MÈTODE PER A DETERMINAR LA VALOR COMERCIAL DE LA CARN

Hi han autors que la valor comercial de la carn l'han equiparat a la suma de unitats nutritives. Aquesta manera de pensar no s'acomoda pas a la fisiologia humana, o, més concretament, a la forma ordinària de compondre les racions. És evident que la suma de unitats nutritives d'un troç de carn, en el qual la grassa hi sigui en doble quantitat, sumarà més unitats nutritives que el tall en que la carn i el greix hi siguin en parts iguals. Procedint així,

s'hauria de convenir que el millor aliment fora el greix, perquè és el que posseeix més calories, és a dir, que el greix s'hauria de vendre més que car que la carn.

La valor comercial de la carn no pot ésser fixada per la suma de unitats nutritives; aquesta valor qui l'estableix de fet és el paladar. Si el filet es considera el millor tall, tota la carn, la composició química de la qual s'acosti més al filet, serà, indubtablement, la més bona.

Aquí, carn bona i carn nutritiva són conceptes sinònims. El cos humà, per respecte a les seves necessitats nutritives, disposa de l'aparell digestiu, el qual aparell utilitza una finura i una precisió que els millors laboratoris químics estan ben lluny de posseir. El filet d'animal engreixat, essent per experiència el tall de carn més apreciat, aquest ha d'ésser el tall al qual deuen comparar-se tots els altres. Una valoració comercial de les carns en aquest sentit fora la que deuria regir; la valoració comercial, basada en la suma de unitats nutritives, no sempre estaria ajustada a la fisiologia normal del cos humà.

4. — LA CARN ÉS UN ALIMENT BEN APROFITAT

La carn és l'aliment que el cos humà aprofita millor. Ha d'ésser necessàriament així, per quant la nutrició no consisteix en altra cosa que en transformar l'aliment en una matèria semblant a la substància constitutiva de l'organisme, o convertir-se en matèria viva.

L'aliment carn, per ésser el més perescut a la substància última en què s'ha de tornar l'aliment absorvit, és per aquesta raó el que menys despeses causa a l'organisme. Pel contrari, un aliment que per la seva naturalesa estigui allunyat de la de l'organisme consumidor, haurà de sofrir més transformacions per assemblar-se a la substància o matèria que forma l'organisme.

Els aliments d'origen animal són tots millor aprofitats per l'home que els aliments d'origen vegetal. I així com pels animals herbívors hi han farratges que són més digeribles uns que altres,

entre els aliments d'origen animal passa el mateix pels consumidors omnívors o carnívors.

De tots els aliments d'origen animal, no n'hi ha cap que s'aprofiti tan bé com la carn; d'entre tots els aliments és el que deixa menys residu en el tub intestinal i, probablement, ja en el torrent circulatori, el que ha de sofrir menys transformacions per arribar a l'etapa final. En l'aliment carn hi hauria, doncs, un doble avantatge: la similitud de composició química i després la despesa mínima de transformació.

El següent gràfic il·lustrarà sobres el particular:

	QUANTITAT ABSORVIDA DE		
	Grassa per 100	Albuminoides per 100	Hidrats de carbó per 100
Carn	97'7	97'7	—
Llet	95	93	—
Formatge	95	97	—
Arrós	—	80	91
Pèsols	—	83	96
Mongetes	—	70	—
Patates	—	70 - 81	93 - 99'3
Pastenagues	—	61	82
Pa de blat de 1. ^a	—	78	98
id. de 2. ^a	—	75	97

L'home, essent omnívor, és a dir, consumint al mateix temps carn i vegetals, segons les proporcions en que mengi ambdós aliments, els resultats poden ser diferents.

En totes les taules on la carn és servida abundant, per regla general, això significa que els plats estaran ben cuinats i que una alimentació regular deu ésser la norma d'aquella taula.

I aquí es diu això perquè una alimentació abundant i variada durant tot l'any i, sobre tot, si és predominantment carnívora, té, en la vida dels pobles i en la dels individus, una transcendència de primer ordre.

5. — PROBABLE TRANSCENDÈNCIA DELS EFECTES DE LA CARN EN L'INDIVIDU I EN LA SOCIETAT

La carn és el signe de la bona alimentació. Un gran consum normal de carn en el règim de l'individu, de la família i de la societat pressuposa un cert benestar, un grau més o menys enlairat de la civilització.

El gran consum de carn és patrimoni dels pobles rics. Riquesa, civilització i cultura són conceptes que solen coexistir agermanats. En la història econòmica de cada poble es nota el mateix fenomen: que el consum de carn és tan més pujat quan millor és l'estat progressiu. Pel que afecta a Catalunya, és de record dels ancians que, en poblacions de deu o dotze mil ànimes, seixanta o setanta anys enrera no hi havia més que dues carnisseries, mantant diàriament un parell de xais cada una. En poblacions com aquestes, avui hi hauran una vintena d'establiments similars, amb el doble de venda al menys.

El consum regular de carn a Europa correspon als començaments de la formació dels grans nuclis industrials. Abans, i sobre tot a l'edat mitjana, apenes es menjava carn d'escorxador. La literatura migeval assenyala que en els hostals i en la vida familiar ordinària la carn que es cuinava era la de porc, aviram i caça. En algunes poblacions catalanes, des del segle XIV, es troben dades en virtut de les quals els Consells Municipals disposen regles d'ordre higiènic o econòmic respecte la matança i preus de la carn de bou, de llana i de bestiar cabrí. En 1418, a la vila de Sallent, no es sacrificava més que un moltó cada dimarts i cada dijous, si bé el diumenge la matança era superior. (1)

El gran consum de carn coincideix amb el desenrotllament industrial i científic dels pobles, és a dir, d'un centenar d'anys en aquesta part.

En els pobles endarrerits no solament el règim carnívor és inusitat, sinó que l'alimentació, en general, és defectuosa. Un poble mal nutrit està perdut; hi aniran a raure totes les degeneracions i serà víctima de totes les esclavituds.

(1) Fortià Solà, *pvrc.*, *Història de Sallent*, Vich, 1920.

Un dels filòsop de la França contemporània, Bourdeau, s'ha expressat amb els següents termes.

«L'augment i la millora gradual dels elements de subsistència no solament tenen per objecte assegurar l'entreteniment d'un més gran nombre d'homes, sinó que la importància d'aquest progrés és general, excercint en el desenrotllament de l'espècie una influència sobirana. El medi més poderós de perfeccionament físic i moral consisteix en una alimentació soluble i tònica. Sots la seva acció prolongada, el tipus embelleix i es torna fort. En les races inferiors, el costum d'atipar-se d'aliments durs i poc nutritius determina el predomini dels orgues del sistema digestiu. Però a mida que l'home viu d'aliments més bons, elaborats per una fàcil assimilació, l'organisme s'afina, es depura i poc a poc s'idealitza. El prognatisme dels negres i el volum de les mandíbules que s'observa en els cranis de l'època prehistòrica, com en els actuals selvatges, tenen per causa, com així mateix el desenrotllament dels múscols masticadors, el treball de mastegar forçadament matèries dures. Aquest caràcter bestial s'atenúa en les races superiors, deixant obrir cada vegada més l'angol facial, senyal de preeminència adquirida per l'encèfal i les facultats intel·lectuals. Contràriament, en les races mal alimentades, el ventre recarregat, quan així pot, devé enorme i botit, mentre que entre els pobles on l'alimentació està assegurada, ja no es veuen els golafres capassos d'ingerir grandioses quantitats d'aliments per les quals els selvages condemnats a crudels abstinències o a un règim insuficient intenten aplacar llur fam, sens assolir-ho sempre, sens tèmer una indigestió, ja que llur alimentació, excessiva per una banda, és incompleta en altres sentits. Els pobles civilitzats més rics, mantinguts en una constant abundància, tenen per costum de fer àpats a intervals regulars, menjant poc cada vegada, perque no tenen necessitat de reparar llargs dejunis, ni menjar de més en vista la inseguritat de l'endemà. Finalment, la diversitat d'aliments permet combinar-los metòdicament, realitzant en forma concreta i poc voluminosa uns guisats que, sens fadiga, asseguruen una refecció integral. Això permet una temperança i la manera de nutrir-se millor amb un consum inferior d'aliments. Els orgues no estan fa-

digats per una alimentació superabundant a l'ensem que pobre; la forma humana es transfigura, s'espirtualitza i adquireix una elegància de tipus i una potència d'expressió psíquica inconegudes de les races inferiors, afamades i devorants.»

En estudiar la manera d'ésser dels pobles de la India, E. Reclus insisteix repetidament en la influència que exerceix l'alimentació en la morfologia de les races i observa com individus d'aquestes que viuen miserablement, entrant al servei de famílies acomodades, pel canvi d'alimentació, l'organisme es modifica de tal manera que apenes es reconeixen.

Els brahamans, continua Reclus, per una diferència d'alimentació, creien eternitzar les distàncies de casta, accentuar-les de segle en segle, constituint races completament distintes pels caràcters intel·lectuals, morals i físics, puix que els aliments impurs originen cossos lletjos i raquítics, organismes estúpids i degradats, mentre que l'aliment pur (llegeixi's aliments exquisits, principalment carn) constitueix en l'home la força i la bellesa, la noblesa i la intel·ligència. El sistema — comenta Reclus — era seductor; s'apoiava en certa experiència i la fisiologia de l'avenir farà, segurament, descobertes en aquest ordre d'investigacions.

Que una alimentació rica en principis nutritius embelleix el tipus, no hi ha cap mena de dubte. L'observació de Spencer respecte el bon estat fisiològic de la classe obrera i de l'aristocràcia anglesa és aplicable a tot arreu. És més, dintre una mateixa classe, la menestral, per exemple, a Catalunya, es pot observar que entre els tallers o carnissers, els quals, a causa de llur ofici, consumeixen més carn que l'altra gent de la seva classe, llur cos ofereix una major correcció de línies i tenen l'esperit més despert que el sastre, sabater, etc. El fenòmen és tant més pronunciat en les famílies de tallers o carnissers emmaridats entre ells des d'un parell o tres de generacions.

Sots el punt de vista col·lectiu a Catalunya mateix tenim una mostra de la influència de l'alimentació. Una vintena d'anys enrera les Valls de Ribes i Camprodon, per exemple, eren plenes de golluts. Avui, fa estrany veure'n cap. El goll, que encara molts autors, i entre ells el Dr. Mayet, de Lyon, el consideren com una ma-

laltia geològica, el fet que aquí reportem el contradiu en absolut. La composició mineralògica del sòl i de les aigües de les Valls de Ribes i Camprodon continúa essent la mateixa. Ço que ha canviat ha estat l'alimentació. Els pagesos d'aquella comarca, que quaranta anys enrera solament menjaven carn per la festa major, a causa de l'augment de valor del bestiar que és llur indústria, han pogut alimentar-se millor, introduint la carn al menys en un àpat diari. La desaparició del goll es deu a la millora del règim alimentici i no a cap més causa, puix que si els raonaments exposats no fossin convincents i es persistís en creure que el goll és degut a una causa geològica o altra, podríem afegir que en la mateixa comarca la gent del comerç i de la indústria, que sempre han menjat millor que els pagesos, rarament han estat golluts.

Però una alimentació predominantment carnívora ha d'influir necessàriament en les facultats intel·lectuals, ja com a excitant de les mateixes, ja com agent conservador.

Es llàstima que en les biografies dels grans homes s'omiteixi tota cosa que afecta a l'alimentació, als aliments que més apeteixien i els que constitueixen el règim ordinari, que per la força llur havien de mantenir les energies dels científics, dels filòsofs, etc. Una col·lecció de dades d'aquesta naturalesa permetria, potser, establir la influència de la carn en la mena d'activitats individuals.

Per la nostra part, hem pogut observar que entre els estudiants els més ben dotats preferien en primer lloc la carn, i que, contràriament, els que repugnaven la carn, els llurs processos intel·lectuals eren lents i l'esperit no tenia la vivor dels que instintivament consumien, d'entre tots els aliments, una gran quantitat de carn.

Si les biografies dels grans homes no ens poden il·lustrar i les observacions recollides són insignificants, la Fisiologia tampoc aporta cap coneixement a la qüestió.

No sabem si la sang nutreix, sens cap mena de diferència, a tots els teixits, és a dir, si el teixit conjuntiu consumirà substàncies inferiors al teixit muscular o nerviós; s'ignora si les excretes d'un teixit contribueixen a l'alimentació d'un altre teixit, o si els proteics d'origen animal tenen per determinades cèl·lules la prefe-

rència que altres manifestarien per albuminoides d'origen vegetal.

De fet, sembla que la carn és l'aliment preferit pels individus de grans despeses cerebrals. Nietzsche ha pogut dir amb raó que un règim vegetarià causaria la «ruïna» d'un savi d'ara. Nietzsche, amb una contrària, reafirma la seva creència en la superioritat d'un règim predominantment carnívor, quan diu que un règim exclusivament vegetarià constitueix la més perfecta preparació a totes les servituds espirituals.

«Els aliments, diu Plató (1), influeixen no solament fortificant el cos o afeblint-lo, sinó també en l'ànima, produint-hi els mateixos efectes. Descartes creu que si existeix un sol medi de millorar la generalitat dels homes, aquest es trobarà en l'higiene i en la medicina. Una alimentació defectuosa, estúpida i paralitza les facultats de la raó. Una alimentació sòbria i sana produeix races ben dotades; una alimentació escollida les fa delicades i refinades. Tal règim tals aptituds. «L'home és ço que menja», diu amb raó Feuerbach. En igualtat de condicions, els pobles ben alimentats posseeixen una marcada superioritat d'intel·ligència i d'energia, en comparació de les enervades per un règim defectuós. En la Índia un grapat d'anglesos carnívors governen tres cents milions de menjadors d'arrós. Taine ha demostrat que el geni d'Anglaterra, sa literatura i sa política estan estretament relacionats amb la manera d'alimentar-se.

Spencer és del parer que moltes de les manifestacions de superioritat dels anglesos sobre els altres individus del Continent és deguda a un major consum de carn.

Que el manteniment de una gran despesa d'energia nerviosa reclami la ingestió de una forta quantitat de carn, o que la carn desperti les activitats intel·lectuals, és a dir, que la carn sigui efecte o causa, no és pas aquí el lloc apropiat per a discutir-ho. Acontentem-nos en repetir les paraules del començament d'aquest article: el consum de carn marxa paral·lel al progrés dels pobles.

Els polítics, doncs, no poden mostrar-se indiferents en aquesta qüestió fins ara deixada en una negligent despreocupació.

(1) Bordeau, *Histoire de l'Alimentation*.

TERCERA PART

LA CARN BARATA

I - CONCEPTE NACIONAL DE UNA COSA BARATA

En completa llibertat d'acció Catalunya, com qualsevol altra nació, podria obtenir la carn en el més baix preu de cotització mundial.

Algunes vegades no és avinent a l'economia nacional el poguer adquirir una mercaderia a baix preu. Si la nació és productora de carn, s'ha de tenir en compte el lloc que ocupa aquesta producció en l'economia general i en quin grau afectaria a la vida econòmica de la nació l'aportació total de carns del país on es produïssin més barates.

En una nació, si la producció de carns ocupés solament una petita part del territori, i els capitals invertits en aquesta indústria fossin de poca consideració, i la seva existència determinés un senzill augment del preu de la carn, el millor fora procurar que desapareixés aquesta modalitat de la indústria pecuària. En canvi, no hi hauria d'haver cap mala voluntat contra la producció de carn, per reduïda que fos, si no constituís un destorb al preu mínim, o el més baix preu a que deuen obtenir-se les coses.

El govern de una nació faria bé estimulants l'augment de la producció de carn, si aquesta mercaderia es produís a un preu

inferior al preu que resultés la carn importada del país on la carn es produís més barata.

En el concepte nacional de baratura de la carn, com de una altra mercaderia, s'haurien de considerar els següents extrems:

1.er Comprant la carn en el país on es ven més barata, a quin preu resultaria posada en la nació que es suposa.

2.^{on} La carn que es produeix en la nació a quin preu resulta. Es poden donar tres casos: primer, que la carn es produeixi a igual preu que el més barat; segon, més car; tercer, més barat.

El primer cas podria el govern de la nació no preocupar-se d'aquest problema.

En el segon, o sigui que els ramaders de la nació produïssin més car i haguessin de vendre a un preu més alt que el que es vendria la carn més barata, la indústria pecuària de la carn solament hauria de subsistir si l'interès del capital invertit en la ramaderia constituïa una suma superior a la diferència de l'import que va del preu de venda de la carn nacional a l'estrangera.

Això significaria que els productors no es troben en condicions, per manca de tecnicisme o d'altres elements que intervenen en la indústria, per a produir al més baix preu. Però el fet aquest no fora suficient per a suprimir la indústria de les carns.

Quan deuria procedir-se a la supressió fora en el cas de que el capital emprat en la producció de carns sigüés de poca importància en l'economia nacional i aquell capital i terres destinades a la ramaderia poguessin trobar un sucedani més aventatjós. O bé; quan les ganàncies obtingudes pels ramaders fossin inferiors als beneficis que obtindria la col·lectivitat consumint carn estrangera a més baix preu.

El tercer cas, en el què la producció nacional ven més barat que no vendria l'estranger, si els ramaders no produïssin prou carn per al consum nacional, deuria estimular-se'ls fins anivellar el dèficit, i si possible fos encarminar-los a l'exportació.

Els tres extrems assenyalats que poden aplicar-se en una nació lliure no ho són per a Catalunya.

El cas de Catalunya, en aquesta qüestió concreta, és el següent:

Catalunya no produeix prou bestiar de carn; la carn que manca ha de venir de fora. El preu, per consegüent, no està determinat pels ramaders catalans, sinó pel preu format pel conjunt de factors que integren la importació, és a dir, a Catalunya el preu de la carn el fa el bestiar foraster.

Sempre que el preu a que resulta el bestiar foraster posat a Catalunya sigui superior al cost de la producció ramadera catalana, deixant un benefici en què el capital emprat en la ramaderia dongui un fort interès, la producció de carn a Catalunya no solament deu mantenir-se sinó que deuria tendir a l'assoliment de la xifra total de consum. Però, si una altra modalitat de la indústria pecuària produís un rendiment més alt, aquesta deuria ésser preferida a la indústria de la carn, com també aquesta i aquella producció pecuària s'haurien de fer desaparèixer si el capital que representa la ramaderia catalana tingués possibilitat d'invertir-se en una empresa de més rendiment.

Un criteri econòmic nacional deu procurar d'establir aquelles produccions que tot hi tenint senyals de durada rendeixin un més alt interès; de modificar les que siguin susceptibles de reforma, i de tenir també la decisió de matar, quan més aviat millor, aquelles indústries que pateixen una malaltia crònica i incurable.

II - EL QUE S'HA FET PER A OBTENIR LA CARN BARATA

En aquest capítol es procurarà contar el què s'ha fet per a obtenir una millora en el sentit de qualitat i de preu de la carn.

La primera nota data de 1884, i és probable que abans d'aquest any el problema de les carns no tingués la importància que des de llavors no ha mancat mai, puix que, a judicar pel baix preu a que es pagava la carn a mitjans del segle passat, hom podria dir que no devia provocar-se cap conflicte.

En 1884, època en què el consum de carns a Barcelona era ja força important, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre dirigí una comunicació a l'Alcalde de la Ciutat, la qual comunicació, per la claretat amb què està exposat el problema i perquè quasi tot el contingut fora aplicable actualment, mereix reproduir-se.

« Excm. Sr.:

L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, complint un dels fins per a que va ésser creat, té l'honor de dirigir-se a V. E. per a sol·licitar el seu valió concurs en pro de l'avenç i millora de l'indústria pecuària. La regeneració i augment d'aquest ram de l'agricultura són cada dia més necessàries des que la baixa del preu dels cereals fa antieconòmic llur cultiu en moltes comarques i en altres el benefici és tan migrat que en prou feines cobreix les despeses del cultiu i interès del capital que la terra representa.

V. E., sens sortir-se de l'esfera de les seves atribucions, sense mermar cap dels seus interessos i afavorint els del poble pot contribuir a la millora de la ramaderia. En efecte, essent Barcelona un gran centre de consum d'un considerable nombre de bestiar de totes regions que contribueixen al seu abastiment, obligant-les a produir en determinades formes, que depen no solament del consum mateix, sino del sistema d'impostos i modo de percepció dels drets, els quals basten per sí sols

per a modificar notablement la classe i qualitat del bestiar que es consumeix en les ciutats, per qual motiu pot el valió concurs de V. E. ser decisiu en el desenrotllament i avenç de la ramaderia.

Dos escorxadors existeixen en aquesta ciutat, en cada un dels quals es practiquen dues maneres diverses per a la percepció de l'impost, i els seus resultats, encara que indiferents per l'Eradí municipal, són distints per a la ramaderia i per al costum públic, com espera poder demostrar aquest Institut analitzant ràpidament ambdós sistemes.

L'import que es cobra a l'escorxador general és pel pès net que dona l'animal després de mort, deduïnt pells, menuts, etz., segons costum d'aquesta ciutat. En aquest cas, lo mateix surten gravades les carns procedents d'animals flacs i malaltissos com els que estan ben grassos i en bon estat; no hi ha, doncs, cap estímul per a que entrin en el consum públic animals grans o petits, flacs o ben peixats; a tots se'ls considera igual, ço que obliga als abastidors a buscar amb preferència els animals més petits, flacs i fins malaltissos, que obtenen a un preu més baix que el corresponent als caps grassos i ben desenrotllats.

Per consegüent l'interès dels abastidors està en suministrar mala quantitat de carn, ja que l'adquireixen a menys preu, encara que sigui a costa de l'higiene. Ademés, ajustant i pagant els abastidors a l'agricultor pel pès net de la canal que dona l'animal després de mort, quedant a favor seu els menuts, pells, etz., que representen una valor no despreciable. A ambdues causes es deu sens cap mena de dubte la mala qualitat de carns que a Barcelona es consum, perjudicant, com queda dit, la salut pública.

A l'escorxador de porcs hi ha un altre criteri, doncs: cobrant-se allí l'impost per cap, l'abastidor té interès en comprar i sol·licitar de l'agricultor bestiar gras, de molt pès, sà, ben peixat i de major rendiment; és a dir, bestiar de races perfeccionades, puix que així resulta que quan més gran és el pès net de l'animal, surt menys gravada per unitat de pès, i l'abastidor en això funda el seu benefici.

Es digne d'observar que en aquest escorxador els matadors són dependents del municipi, que degollen, arreglen i cuiden amb igual cura el bestiar de tots els tenders, al mateix temps que en l'escorxador general els matadors són dependents i pagats per abastidors, a qui procuren afavorir amb perjudici dels agricultors, que venen directament el bestiar als abastidors pel pès net que produeixi l'animal veient, com el perjudiquen per la mala feina de tallar i arreglar les carns mortes pels matadors esmentats.

Resultats d'aital conjunt de causes que el marcat de Barcelona s'assorteix amb freqüència de bestiar de llana africà compost d'una barreja d'ossos i tendrums que solamente poden donar un aliment com el cuiru poc nutritiu i fins indigest pels païdors dèbils.

Si per l'Erari Municipal és indiferent el sistema d'impost, com sembla demostrar-ho l'existir i conservar-se ambdós sistemes en aquesta ciutat, no ho és per a l'agricultura, ni per al consum, ni per a la salut pública, amb la qual els dits interessos estan intimament units.

L'impost per cap, senzill, pràctic en la seva aplicació i menys exposat al frau de l'erari municipal, és el que desitjaria aquest Institut veure adoptat per V. E., com s'ha establert altres vegades sens perjudici d'aquest. D'aquesta manera el bestiar adult i ben engreixat seria sol·licitat per consum, i el públic menjaria carns més nutritives, puix que, com més ben peixades contenen, més nitrògen i menys percentatge d'aigua, segons ho han anat litzat eminents químics; amb això la ciutat tindria més aventatges ja que pel mateix preu adquiriria major quantitat d'elements nutritius; i aquesta circumstància és de cabdal interès en una ciutat fabril com Barcelona, amb tanta població obrera, la bona i econòmica alimentació de la qual deu ésser en tot lo possible afavorida.

L'Institut no pot deixar d'enumerar, encara que sigui lleugerament, alguns dels aventatges que reportaria l'agricultura i els avenços que a la ramaderia proporcionaria el que fos més sol·licitat el bestiar de més volum, per ésser adulte, per si alguna cosa poden influir en la decisió de V. E. les raons següents:

Actualment està demostrat que com més gros és el volum i el pès de la bèstia, llurs masses musculars són proporcionalment més desenrotllades i més gros alhora el seu rendiment en carn útil, sent menys la relació amb el pès viu. La superfície del còs disminueix el volum, així com també disminueixen proporcionalment els orguens digestius i altres necessaris per a la vida, que reben el nom de menuts i desperdicis després d'obert l'animal. Les funcions vitals ocasionen menys pèrdues relativament també a la massa de l'animal més voluminos; de manera, que per a refer el gasto de l'organisme es necessita menys quantitat d'aliments per unitat de pès, i això es tradueix en major producció de carn útil per una mateixa quantitat de farratge, perquè l'excés de farratge consumit per un animal, després d'ateses les seves necessitats, es converteix en carn, augmentant de pès l'animal. Es a dir, que criant animals de gran talla, la producció de la terra augmenta i s'afavoreix a l'agricultura, donant-li un impuls en aquest sentit. Així es creen més valors, la

potència productiva de la terra augmenta i pot nodrir major nombre d'habitants, contribuint a l'hora el foment de la riquesa pública a la força i poderiu del país.

Si ara hom considera que cada cap de bestiar malmet o desperdícia una part del farratge que se li dóna com aliment, està clar que quan més petit sigui el nombre d'animals més petit també serà la pèrdua experimentada, i sent aquests de gran pès, la pèrdua per unitat del mateix serà més petita. A més els animals de gran pès necessiten menys superfície per allotjar-se i procuren a l'agricultor una economia d'estables, cors, cuberts, etc., exigeixen menys personal i pot ser més reduït el nombre d'animals per cuidar, i són també menors per unitat de pès les despeses de veterinària, perill de morts, segurs, etc.

Totes les aventatges que acabem d'exposar, encara que a primera vista i lleugerament examinades semblen petites, no ho són, i menys en quant es tracta d'alenuar l'explotació pecuària, i no hi ha dubte que contribueixen moltíssim a la seva prosperitat.

A l'estranger es procura per tots els mitjans que assoleixen el Govern, corporacions i societats, dirigir i fomentar aquesta tendència, que es considera necessària per afavorir el desenrotllament de l'agricultura, primer element de prosperitat dels pobles, avui més que mai; es fa precís contrarrestar la crisi i afavorir la evolució agrícola que s'està verificant.

Així que «L'Institut Agrícola Català de Sant Isidre» no pot menys que esperar que l'Excm. Còs Municipal farà quant estigui a la seva mà per a aconseguir tals propòsits, la qual confiança funda en la laboriositat que rescentment té manifestada la celosa comissió del seu sí, que s'ocupa de tan important afer, i considerant que els interessos dels agricultors i ramaders estan en consonància, no solament amb els de la població, sino també amb el desenrotllament de la riquesa pública, sense que en res pugui perjudicar els que l'Ajuntament administra, i, per tant, suplica respectuosament a V. E. es serveixi adoptar tot seguit, si és possible, i d'una manera definitiva, per a l'escorxadador general d'aquesta ciutat, el sistema d'impost i l'organització interior que regeix avui en dia en l'escorxadador de porcs de la mateixa, afegint per tant, una prova més a les moltes que té donades i de bona cura que l'inspiren els interessos dels seus administrats».

Al cap de deu anys, en 1894, l'Institut Agrícola Català tornà a insistir en una altra exposició, les conclusions de la qual foren les següents:

1.ª L'Ajuntament, percebint l'impost per pès viu, cobraria els drets en proporció del consum, no exposant-se a disminuir els seus rendiments, com succeiria si els cobrés per cap.

2.ª Que essent la carn més saborosa i resultant més barata, àdhuc que el preu per unitat sigués el mateix que en l'actualitat, puix que seria més nutritiva, augmentaria el consum i també els ingressos a l'Ajuntament, amb gran avantatge per el consumidor, que trobaria augmentades les llurs energies per al treball.

3.ª Que els agricultors, demanant-los-hi caps ben engreixats, practicarien la selecció i l'explotació d'animals precoces, amb benefici per a l'agricultura, puix que es produiria bestiar de major rendiment.

4.ª Que els abastidors intel·ligents no haurien de cercar una ganància en la venda de menuts, sino que la trobarien en l'encert d'escollir els animals que donessin major rendiment de pès útil.

5.ª Majors facilitats en la tributació, puix que si bé és veritat que és més senzill el comptar els caps, en canvi adapten el sistema de bàscules que permetin pesar d'un plegat bon nombre de caps, assenyalant per medi de una agulla en discos en grans caràcters el pès total, i després comprobar per separat el pès útil, és podrien evitar molts abusos. — Aquesta comprovació permetria establir al cap d'algun temps una equivalència aproximada entre el pès útil i el pès viu. — Interinament es podria admetre la següent, aconsellada per la pràctica, a la qual, aplicant l'impost màxim assenyalat per l'Estat, donaria el resultat que a continuació s'expressa:

Classe d'animal	Tant % de pès útil	Drets per quilo de pès útil	Import per 100 quilos de pès viu
Porquí	75	0'30 Ptes.	22 Ptes.
Boví	50	0'24 »	12 »
Cabrí	50	0'24 »	12 »
Llaner	50	0'24 »	12 »

A més es podria establir un dret de matança, que l'Estat permet com àrbitri i que es podria imposar per cap.

Dos dies després d'aparèixer el document que s'acaba de citar, el 7 d'abril, els regidors de la Comissió d'Escorxadors i els senyors Girona i Zulueta, socis de l'Institut, es personaren a l'Escorxador per a escandillar bestiar llaner i boví. El resultat fou que, el dit bestiar presentava un rendiment, o pès net aproximat de 50 per cent.

En 1900, el Marquès de Camps, president de l'Institut Agrícola Català, adreçà a l'Alcalde de Barcelona una comunicació que fineix amb les següents conclusions.

- 1.ª Reforma de la manera de cobrar l'impost sobres la carn, fent que tributi pel pès de l'animal viu, en lloc de cobrar-se com fins ara, pel pès de la carn útil.
- 2.ª Establiment d'un mercat lliure de bestiar.
- 3.ª Baratura i velocitat dels transports per ferrocarril.
- 4.ª Nomenament d'una Comissió per a redactar els reglaments de l'Escorxador i Mercat lliure de bestiar.

El propi Marquès de Camps, President de la Federació Agrícola Catalana Balear, en 5 de març de 1901, es dirigeix a l'Ajuntament de Barcelona presentant les mateixes conclusions de la comunicació anterior.

En 1902, don Ignasi Girona, president de l'Institut Agrícola Català, recorda a l'Ajuntament les comunicacions dirigides per l'entitat que presideix i acaba demanant que l'impost es practiqui sobre el pès dels animals vius.

Alguns anys després, en 1911, a causa de l'augment de preu de les carns, l'Ajuntament encarregà al professor de la Universitat senyor Alagarra i Postius l'estudi de la puja de preu de les carns, apareixent al cap de poc temps un treball titulat *Formación del precio de las carnes en el Mercado de Barcelona* on es retreu tota la campanya sobres la qüestió menada per l'Institut Agrícola Català.

Finalment, en febrer de 1916, l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre publicà un fullet portant per títol *El problema de la alimentació en las grandes poblaciones y especialmente en Barcelona*, en el que es recalca la valor nutritiva superior de la carn d'animal engreixat en comparació de la carn d'animal magre, el mateix temps que preconitza la forma tributària per rendiment de l'animal i no per cap.

Aquí s'hi podrien incloure qualques articles de la premsa diària i setmanària sobres termes parescuts als de l'Institut Agrícola Català, alguns dels quals, de l'autor d'aquest treball.

Cal també fer constar que la premsa en mantes ocasions s'ha ocupat del problema de les carns, essent de doldre que els escrits no tinguin el caràcter desinteressat que convé per a la resolució eficaç d'un problema important.

Des de quatre o cinc anys en aquesta part les conseqüències de la guerra determinant en primer lloc, una poca existència de bestiar, després, el gros preu assolit, fou causa de que l'Ajuntament de Barcelona diferents vegades s'ocupés del problema de les carns, però l'actuació del Consistori barceloní quedà reduïda a un límit que no depassava dels interessos dels abastidors i dels interessos materials de la Corporació municipal, deixant al marge el consumidor i el productor. Això fa que no creguem necessari relatar la susdita actuació, des de 1916 fins a l'Ajuntament que regeix, la qual actuació s'ha efectuat sempre a part de la mèdula del problema.

No obstant, la política de carns de l'Ajuntament de Barcelona en els últims cinc anys ha estat tan estranya que, més endavant, serà imprescindible ocupar-nos de la seva gestió.

III. LES CAUSES GENERALS DE L'ENCARIMENT DE LES CARNS

I - UNA MAJOR DEMANDA

És evident que la immensa riquesa creada en el segle passat originà un major ben estar social i que aquesta riquesa fou la causa d'un major censum de carn. En aquest fet universal es deu la puja del preu de la carn.

Sense necessitat de sortir-se del segle XIX, els preus del bestiar i de la carn en diferents anys poden donar una idea de l'alça contínua dels preus.

Així a Menorca, de 1841 a 1850, la valor del bestiar, segons la comptabilitat de una finca, era de

2 bous, venuts a 13 L. moneda menorquina.	43.33 Ptes.
1 id. i una vedella	30.00 »
10 xais	60.00 »
2 bous, una vaca i 8 xais	133.33 »

En 1854, a la fira del 3 de maig a Vich, la parella de bous grans i engraixats es pagava a 375 pessetes; els xais de dues arrobes, pes viu, a 14 pessetes.

A Barcelona els preus de les carns, de setanta anys ençà, han estat els següents:

Any 1854 - Bou,	a 0.33	ptes. la lliure
Moltó,	» 0.37	» id.
» 1854 - Porc,	a 0.65	ptes. la lliura
» 1880 - Bou,	» 1.33	» el quilo
Moltó,	» 1.22	» id.
Porc,	» 1.90	» id.
» 1913 - Bou,	» 1.80	» id.
Moltó,	» 2.00	» id.
Porc,	» 2.25	» id.
» 1915 - Bou,	» 2.75	» id.
Moltó,	» 3.00	» id.
Porc,	» 2.50	» id.
» 1918 - Bou,	» 3.00	» id.
Moltó,	» 3.50	» id.
Porc,	» 4.00	» id.

Els anys següents a 1918 han estat, alguns d'ells, terribles pel consumidor; la carn s'ha venut veritablement a preus de guerra.

Però, el fet és, que de la meitat del segle passat ençà la carn ha tingut una puja constant. I això, repetim, obeeix a una major consum, França que en 1832 consumia per habitant 26 quilos de carn, en 1912 necessita 51 quilos.

La producció de carn si universalment ha estat paral·lela al consum, particularment cal fer observar que, mentre a Europa el consum ha anat augmentant, en alguns països americans s'ha produït un fet contrari. Els Estats Units, que en 1910 encara eren exportadors, en endavant es converteixen en importadors. En 1909, el yankee consumia 81 quilos de carn; a 1913, ja només en consumeix 69 acostant-se poc a poc a la xifra de consum europea. A l'Argentina i a Austràlia, tot continuant essent països exportadors, el consum de carn deu anys enrera, de 128 quilos pel primer, i 116 pel segon, ha baixat enormement.

En 1913, algunes nacions consumien anyalment per habitant:

22 quilos	a	Itàlia
32	>	> Bèlgica
40	>	> Catalunya
45	>	> Alemanya
50	>	> França
84	>	> Anglaterra

A aquest gran consum obeeix principalment l'encariment de la carn. Naturalment que, a major demanda, sempre correspon més forta producció, però aquí s'ha d'advertir que, el desenrotllament de la indústria pecuària no guarda paritat amb el progrés de la indústria en general.

2 - CRÍTICA DE LA PRODUCCIÓ RAMADERA

La ramaderia no ha pas evolucionat de la faisó progressiva com la de certes indústries, la maquinària de les quals ha centuplicat la producció.

La màquina de fer carn és un animal; la màquina de fabricar paper, una creació humana. Un animal està subjecte a determinades lleis, algunes de les quals la intervenció humana no hi pot res, mentre que a la màquina inanimada la modificació i perfeccionament no la deixen mai.

Una indústria basada en màquines, la potència productiva de les quals estigui solament limitada per l'enginy de l'home, equival a evolucionar progressivament sens interrupció, però el cas és molt diferent quan es tracta d'actuar en màquines independents per la seva existència i funcionament a la voluntat humana, i, el que és pitjor, susceptibles de sofrir una reforma que sempre deu adquirir-se gradualment, i que en arribant al màxim la producció solament doble o triplica la que s'obtenia en estat primitiu, o sigui en la mínima intervenció del ramader.

Així, l'augment de la producció de carn depèn de l'aplicació

d'uns mètodes conduents a la doble o triple, o bé, de una augmentació numèrica de les màquines.

A una gran part de les màquines animals existents l'extrema aplicació de millores fora perjudicial a la producció. Per paradòxica que aparegui aquesta afirmació, no per això deixa d'ésser certa. Existeixen immenses extensions cobertes d'herbes que si el bestiar no les consumís *in situ* no tindrien absolutament cap utilització. El bestiar que menja i prospera amb aquests aliments, solament ho pot fer amb la condició de que el seu organisme no sigui modificat en sentit progressiu. Doncs, una gran part de la ramaderia, per raons d'economia general, deu persistir en l'estat gairebé primitiu. Aquesta modalitat d'explotació pecuària, que des de l'edat de pedra ha arribat als nostres dies, sens modificació apreciable, constitueix, el que en diem nosaltres, la *primera etapa* de la ramaderia, o *ramaderia transhumant*.

En el segle passat, com ja s'ha vist més enrera, el consum de carn augmenta tan depressa i en proporcions tan considerables, que acaba per determinar una revolució en la indústria pecuària. Fins allavors, l'axioma dels agrònoms i dels pagesos havia estat que la «ramaderia era un mal necessari a l'agricultura», referint-se al fet de què el bestiar que pasturava en pastures que econòmicament cap valor tenien, devia aquest bestiar vendre's a un preu tan baix que apenes deixava benefici al seu propietari. Oi més; en la masia s'havia de mantenir el bestiar de treball per a llaurar i carretejar i també per a produir fems. L'axioma dit, tan criticat per diversos autors, que amb tota seguretat no s'havien fet càrrec de les circumstàncies econòmiques de la època, nosaltres el trobem com la justa expressió d'aquell moment ramader.

I bé; aquells pagesos que solament pensaven que els beneficis podien obtenir-se pel conreu de les plantes, puix que la ramaderia era un mal necessari, foren els que hagueren d'operar el canvi radical d'una part de la explotació pecuària en general, alimentant per primera vegada els animals que no treballaven amb farratges conreats per l'home, és a dir, de cop sobte, els animals, com si passessin a la categoria de persones, començaven a menjar vegetals de terres conreades. El teoritzador d'aquesta

nova modalitat pecuària fou Baudement. El professor Baudement comparà l'animal a una màquina; les funcions de l'animal a les funcions de les diverses màquines. El concepte econòmic que Baudement tingué de la ramaderia constituí al mateix temps l'explicació de la gimnàsia funcional, especialment de la precocitat, que des de mig segle s'emprava a Anglaterra.

El preu de la carn anant pujant, noves extensions de terres cultivades es destinaven a la producció farratgera; els camps millor adobats per la major quantitat de fems que es recollia, augmentava la producció vegetal. La pagesia obtenia així doble benefici el de les terres i el dels estables. Conseqüència d'aquest fet un altre axioma nasqué: «l'agricultura i la ramaderia són germanes inseparables», o bé, «sense ramaderia no hi ha agricultura». Som a la *segona etapa* de la ramaderia, la que nosaltres anomenem *ramaderia agrícola*.

Hi ha, finalment, una *tercera etapa*. La carn, des de últims del segle passat, assolí preus tan alts, que permet desglosar la producció de l'aliment i de l'animal, és a dir, consent que el ramader, que a la segona etapa ha d'ésser agricultor, pugui deixar la masia i el conreu de les terres, devenint exclusivament ramader. Es troben en aquest cas moltes de les explotacions pecuàries intensives, com la majoria de les vaqueries de Barcelona i un gran nombre d'engreixedors de porcs de varies comarques catalanes. Aquests vaquers i aquests porquetaires no menen ni un pam de terra; compren el farratge verd a pagesos del Pla de Barcelona, els fencs i els aliments concentrats a comerciants. A aquesta etapa iniciada contemporàniament li hem donat el nom de *ramaderia independent*.

Les tres etapes de la ramaderia viuen conjuntament; en lloc del món ha desaparegut encara la primera o transhumant, car a tot arreu la naturalesa dona gratuïtament unes pastures, que si no les aprofités el bestiar fora una riquesa perduda.

Es més; es donen casos de que en una mateixa explotació hi hagi un ramat llaner transhumant, cria de cavalls o de bovins alimentant-se dels productes de la masia i, finalment, un engreix de porcs amb granes, farines o residus industrials comprats al

mercat. La convivència de les tres etapes ramaderes no es dona solament a totes les nacions, sinó també en explotacions d'un sol propietari i en una mateixa finca.

El cas de la indústria pecuària no és pas, doncs, igual al de les indústries en general. De les pedres de moldre trobades en estacions del neolític, la gent fins n'havia perdut la memòria; la gran mola de pedra moguda per força animal, pel vent o per l'aigua, els tractadistes de la indústria farinera ni tan sols en tenen compte; tota la indústria farinera posseeix una maquinària d'un rendiment incomparable a la dels antics molins; el cilindre ha desfermat la mola. En general, per a les indústries, la capacitat productiva s'ha convertit en 30, 50 o 100.

La indústria ramadera no havent pogut evolucionar en la mateixa forma que les altres indústries, la major producció solament pot originar-se aplicant els coneixements zootècnics per a obtenir la doble o triple capacitat productiva i per una augmentació numèrica dels caps de bestiar.

La primera etapa es podria considerar completa: allà on hi ha un pasturatge, allí hi ha un ramat. En l'etapa de la ramaderia agrícola es troba encara un gran marge d'acció; moltes terres destinades a cereals produïrien un benefici més gros dedicant-les a conreus farratgers; els mètodes zootècnics aplicats en el bestiar de la ramaderia agrícola no són, en general, gaire satisfactoris. Però on hi ha un camp il·limitat és en la ramaderia independent. Si en aquesta tercera etapa el bestiar que la compona és zootècnicament el millor, això no significa que importants reformes no s'hi puguin introduir encara. El bestiar de la ramaderia independent és el consumidor per excel·lència dels aliments anomenats residus industrials, o sigui, d'aquelles substàncies d'origen vegetal o animal de les que s'ha extret el producte més important. L'avenir de la indústria pecuària rau en aquesta última etapa, la qual es caracteritzarà per la industrialització màxima dels mètodes zootècnics.

Pei que efecta en sentit immediat a la carn barata, les explotacions pecuàries, fora de les porcines compreses dintre la ramaderia independent, totes les altres són defectuoses. No es treu tot

el partit possible dels animals en explotació. Cap bèstia bovina hauria de trigar més de sis o set anys en finalitzar sa carrera a l'escorxador, i en canvi els bous i vaques de més de deu i dotze anys són els animals que s'hi menen. Els vedells haurien de pesar al menys el doble; l'actual promig de pès del bestiar llaner s'hauria d'assolir en la meitat del temps del que s'emplea; els porcs tots, a l'any, haurien de pesar, net, 100 quilos.

La culpa de la defectuosa producció ramadera s'ha de repartir entre l'abastidor i el ramader. L'abastidor no ha tingut mai interès, sino a vegades tot el contrari, a comprar bèsties ben engreixades. El ramader no s'ha pas esforçat en millorar les races ni en reformar l'alimentació i la higiene dels animals.

Els defectes de producció han de repercutir necessàriament en el mercat, puix que una producció defectuosa comportarà imprescindiblement la venda cara dels productes.

3. — UN COMERÇ DEFECTUÓS

a) ELS TRANSPORTS

Barcelona i les altres ciutats que no estan situades en una comarca ramadera que pugui abastir-les de carn han de pagar molt car el desplaçament dels animals del lloc de producció al de consum.

Les comarques catalanes exportadores de bestiar són principalment les pirenenques. Aquestes comarques, sense camins de ferro, el bestiar ha de fer el trajecte a peu fins a trobar el carril. Es podria dir que, terme mig, els animals han de caminar dos dies, recurrent un 80 quilòmetres. Aquest fet suposa que el ramader no pot engreixar els animals per les dificultats que el bestiar tindria en transportar-se, i a més per a evitar congestions, seguides quasi sempre de mort. En aquest trajecte a peu, més un centenar de quilòmetres en carril, tirant pel cap baix, comporten una pèrdua de pès viu que no baixarà del 15 per cent en el bestiar jove i un 10 per cent en els animals adults.

La forta importació vé de Galícia. Allí també, per regla general, els animals abans no són embarcats en el tren han de caminar una pila de quilòmetres. El trajecte en ferrocarril de Galícia a Barcelona dura uns quants dies. El tren ramader no es caracteritza pas per la velocitat; a vegades està una setmana pel camí. En Rof i Codina ha assenyalat les pèrdues de pès viu d'alguna expedició de Galícia a Barcelona.

Potser fora convenient practicar una sèrie de pesades d'animals de totes edats, cada dotze hores de viatge, per a que aquestes dades ens poguessin il·lustrar sobres la conveniència de pagar a les companyies carrileres un poc més, obtenint una major velocitat.

Però, això no és tot. Anexe al transport hi ha la pèrdua representada per l'espera a les estacions, no poguent embarcar el bestiar per manca de vagons, la qual a vegades es perllonga un o dos dies. Oi més, les bèsties que arriben emmalaltides o mortes graven encara el cost de les bèsties d'importació.

Les despeses de transport, si pocs anys enrera no tenien influència directa en l'encariment de les carns, actualment passa el contrari. Abans de la guerra, la vedella formant part de les que componen un vagó, costava de la Corunya a Barcelona 3'76 ptes. Amb l'augment de tarifes ferroviàries i de jornals, costa, actualment, el transport de una vedella, 15'11 pessetes. Així, el quilo de carn de vedella, que estava solament gravada pel transport amb 0'05 pessetes, ara ho està amb 20 cèntims, sens comptar les pèrdues de pès viu i els accidents del viatge.

La valor que representa les despeses del transport, personal, pèrdues de pès viu i accidents, podria rebaixar-se molt formant trens especials, dos o tres cada setmana. Aquesta reforma fora ben rebuda per la companyia carrilera, la que, inclús, podria rebaixar un poc la tarifa, i per altra part el viatge, essent més curt, les pèrdues de pès viu serien inferiors i totes les altres despeses quedarien rebaixades.

b) ELS ABASTIDORS

Els abastidors són els intermediaris entre el productor i ta-

ller o carnisser. Els abastidors tenen agents compradors o comissionistes en els centres de producció, els quals a la vegada contracten els mossos necessaris per a la conducció i transport del bestiar.

Entre els abastidors hi ha la natural competència que, si per una part dona per resultat vendre al taller a un preu coaccionat, per altra part, el major nombre de compradors tendeix a augmentar el preu de compra. Un nombre reduït d'abastidors, o un sol abastidor, realitzaria segurament un estalvi important en l'adquisició de bestiar, en les comissions i en el transport.

Els abastidors algunes vegades han realitzat excessives ganàncies. Si no les haguessin fet, s'haurien eliminat de sa condició de comerciants. El comerciant treballa per a guanyar diners. Quan un abastidor s'ha contentat en guanyar un 15 per cent, és que quelcom impedia beneficiar-se amb un 30 o amb un 200 per cent. Sempre que no existeixi una o més causes pertorbadores a l'ambició del comerciant, el preu de la mercaderia és alt; la mida del preu estriba en la resistència del productor, en la competència entre els abastidors i en la retracció del públic.

Però, aquí, com ja s'ha fet notar, el comprador no és el consumidor, sinó un altre intermediari, el carnisser o taller. El comprador final o veritable comprador, per sa naturalesa, necessita algú que l'ampari contra ambicions particulars, i aquest no pot ésser altre que l'Ajuntament.

Contra l'abastidor, la premsa barcelonina ha fet moltes vegades campanyes; unes justes, altres sense tò ni sò o interessades. Per regla general, les campanyes contra les grans empreses, pel públic poc il·lustrat són sempre ben rebudes.

Com una mostra d'aquestes campanyes copiem de *Las Noticias* de Barcelona del 25 de juny de 1920, un paragraf d'un article titulat «El que guanya un abastidor».

«El preu de l'animal comprat a la fira o mercat productor de Galícia està basat en el que costa, terme mig, una vedella de 75 quilos, pès net, segons *rol* dels intermediaris durant un mes. Les despeses de l'abastidor

són les següents: Compra de l'animal en la fira 260 pessetes; despeses de compra 13; transports 15'11; consums 18'80; dret de matança 5; arbitraris dels menuts 2'30. Total pessetes 314'21.

«La venda de l'animal a l'escorxador produeix els següents ingressos: venda de la vedella, en net, 75 quilos, a 3'50 ptes. el quilo, 255 ptes.; venda de la pell (14 quilos, a 3'75 ptes. el quilo) 52'50 ptes.; venda dels menuts 32. Total 339'50 ptes.

«Si d'aquesta suma se'n dedueix 5'29 ptes., import de les despeses del transport al taller, resta, en concepte d'ingressos, 334'21. El cost total de la vedella, pujant a 314'21, resulta un benefici líquid de 20 pessetes per cap.

«L'abastidor, segons pot comprovar-se pel resum mensual de matança que la Direcció de l'Escorxador remet a l'Alcaldia, sacrifica diàriament, terme mig, vint vedelles. Així diàriament la ganància d'un abastidor pot calcular-se en 400 pessetes, que per ells desitjarien molts homes de Ciència, literats, pintors, lletrats i doctors en medicina».

En algunes ocasions els abastidors han pogut demostrar que realitzaven el negoci amb pèrdua. El 28 de setembre de 1919, la premsa portava un remittit firmat pel President de l'Associació d'Abastidors, D. Josep Batista, en el que es pretenia justificar una alça en el preu de la carn, ja prou alt, en virtut de les circumstàncies especials d'aquella època. El remittit, no havent estat rebut, pot considerar-se que trasllua la veritat de la situació. Veus aquí, doncs, una part del remittit, tractant dels comptes d'un cap llaner.

COMPRA

Un cap, pesant, terme mig, 14 quilos, a 3'65 ptes. el quilo	51'10 ptes.
Per consums, a 0'264 ptes. quilo.	3'69 »
Inspecció en viu i escorxament	1'80 »
Menuts :	0'35 »
Despeses de pastors, pinsos, transports i altres	0'85 »
TOTAL.	<u>57'79 ptes.</u>

VENDA

Un cap, pesant 14 quilos, a 3'10 ptes. el quilo	43'40 ptes.
Pell, rebaixats els drets d'exportació	5'00 »
Menuts	2'75 »
Seu i corda	<u>0'75 »</u>
	TOTAL.
	<u>51'90 ptes.</u>
Pèrdua per l'abatidor	5'89 ptes.
id. per quilo	0'42 »

Un intermediari entre el productor i el taller hi ha d'ésser, però la qüestió no està precisament en l'existència de l'abastidor, sinó que aquest no abusi quan es troba en condició de poguer-ho fer. I això, en un règim lliberal, en l'estat actual que funciona el mercat de Barcelona, no és possible.

Es més: nosaltres creiem que donat el règim econòmic actual, es treu tot el partit possible per a obtenir el preu més baix, és a dir, que dintre el sistema de contractació en us, solament hi cabria substituir les persones dels abastidors, i el canvi d'abastidors no portaria cap millora.

L'abastidor pot obtenir ganàncies excessives si tots els abastidors, o el grup més important, s'uneixen per aquest fi. Contràriament, els abastidors, renyits, en competència, els resultats per ells han d'ésser desastrosos.

A vegades, dintre una mateixa temporada s'han donat els dos casos.

El que encareix la carn no és propiament l'abastidor, sinó el sistema comercial en el qual actuen els abastidors.

Així, ço que procedeix fer és el canvi radical del mètode de circulació.

e) EL TALLER O CARNISSER

Abans de la guerra, el taller o carnisser treballava a un preu més reduït que ara. La guerra despertà una pila d'avarícies, per un costat, motivades per l'exemple d'operar-se entre els industrials i

comerciants en gros fortunes en quatre dies. Per altra part, els detallistes o carnissers, havent passat temporades que la carn es venia a preus inverosímils, a causa dels transtorns de la circulació i d'accidents socials, es contagiaren del vici general de vendre a fort preu amb justícia o amb usura.

En una reunió en la que assistiren ramaders, abastidors i detallistes, cridats per la Junla de subsistències, es demostrà com els expendedors de carn de moltó guanyaven 72 cèntims per quilo.

Si alguns carnissers han portat el seu plet contra els abastidors a la premsa, no han mancat abastidors que des dels diaris han dit que els detallistes de vedella guanyaven 60 cèntims per quilo. Eh *La Publicidad* del 4 de febrer de 1918 s'hi fan els següents comptes:

Pès d'una vedella, deduïts tres quilògrams en concepte d'oreig, 76 quilos, que, a 2 ptes. el quilo, valen 152 ptes. El taller descomposa la vedella en:

8 quilos d'ossos, a 0'50 ptes.		4'00 ptes.
4 » de seu, a 1'70 »		6'80 »
16 » de pit i falda, a 1'80 ptes		28'80 »
8 » de arrera espatlla i conill, a 2'75		22'00 »
10 » d'espatlla, a 3'00 ptes		30'00 »
28 » de perna i mitjana, a 3'25 ptes.		91'00 »
2 » de llomillo, a 5 ptes.		10'00 »
2 » de benefici de l'oreig, a 2'00 ptes		4'00 »
	TOTAL.	196'60 ptes.
	Cost de la vedella.	152'00 »
	Benefici	44'60 ptes.
	id. per quilo.	0'60 »

Però, això era en 1918. De llavors ençà una sèrie d'irregularitats han determinat que constantment la participació beneficiosa dels carnissers anés augmentant fins arribar avui dia (segona quinzena d'abril de 1921), a que el carnisser, d'un guany de 60 cèntims per quilo, passés al de una pesseta.

L'origen d'aquest augment de guany del carnisser sembla que començà per una tolerància de l'Ajuntament, en aquell instant justificada potser, pel fet de la limitació imposada dels dies de venda, que de set quedaren reduïts a quatre per setmana, la qual limitació era originada per l'escassés de carn. Els tallers o carnisseres amb els quatre dies de venda preteniren guanyar el jornal de tota la setmana. Més tard es concedí per l'Ajuntament, o per la Junta de subsistències, que per cada 20 cèntims d'augment de la carn a l'escorxador, els carnisseres podrien vendre-la al públic a un preu 25 cèntims més alt.

Actualment, la carn de vedella a l'escorxador es ven a 3'35 ptes. el quilo, preu que representa set augments de 20 cèntims del preu a què es venia la carn en 1918, i, per consegüent, 35 cèntims de guany autoritzat que, sumats als 60 de 1918, fan 95 cèntims, per més que en realitat la participació per quilo sigui, com hem dit, una pesseta, pel cap més baix.

Els preus a què ven el carnisser els diversos talls de vedella són els que segueixen, i que per a demostrar el guany que deiem, farem els comptes de la venda detallada de mitja vedella:

Pit, faldà i cap de costella,	15'000 quilos a	2'75	—	41'25 ptes.
Espatlla i conill	2'500	» a	4'75	— 11'87 »
Espatlla	4'200	» a	5'50	— 23'10 »
Perna i mitjana.	15'500	» a	5'75	— 89'12 »
Tall rodó	0'600	» a	7'50	— 4'50 »
Filet.	1'200	» a	10'00	— 12'00 »
Ossos	2'500	» a	1'50	— 3'75 »
Seu.	2'500	» a	0'60	— 1'50 »
Totals : 44'000 quilos				187'09 ptes.
Valor de 44 quilos a l'escorxador, a 3'35 ptes.				147'40 »
Diferència				<u>39'69 »</u>

A aquestes 39'69 pessetes s'hi ha d'afegir la valor d'un quilo i mig de pès que l'abastidor abona al carnisser per oreig, i a més s'ha de tenir en compte que no és cosa gaire difícil vendre alguns talls de segona per carn de primera classe, experiència que sovint

han de sofrir els consumidors barcelonins. Però es seria injust si no es reconeixés que el carnisser no sempre pot vendre tota la carn, que aquesta mercaderia no es pot guardar gaire temps, la qual cosa ve encara dificultada pel mal estat de les cambres frigorífiques dels mercats. Afegeixi's que així que comença la calor, la carn que s'utilitza per l'olla té una sortida molt reduïda, el contrari de l'hivern. No obstant, insistim en que el guany del carnisser és desproporcionat amb el capital i treball emprat en aquest ofici.

El que succeeix a Barcelona passa també a qualsevol població de Catalunya. El carnisser que despatxa un parell de caps llaners diaris, malgrat alguns d'aquests tallers per a funció del seu negoci necessitin un capital molt reduït, observi's que ell i la seva família viuen bé, i que són molts pocs els que han de tancar les portes. Per regla general, l'ofici dona.

La ganància del carnisser ve imposada pel major nombre d'establiments, i no pel petit grup d'establiments que ven tanta carn com tots els altres. L'existència numèrica de les carnisseries no està imposada pel repartiment total de la carn que es consumeix, puix que hi han dues classes d'establiments: els que es guanyen la vida i els que es fan rics. Els primers vendran poca carn; els altres tindran una gran venda diària. Però aquests, per tenir l'establiment molt acreditat i comptar amb una parròquia selecta, que foren els que podrien vendre la carn més barata, no ho fan precisament per la clientela segura de què disfruten. Els establiments petits no poden rebaixar la carn més avall d'un cert tipus, per quant haurien de plegar el negoci, no obtenint la ganància necessària a les despeses generals i al guany merescut per exercici de la professió. D'aquí resulta que, el benefici per quilo, el taller que el determina no és precisament el carnisser de forta venda, sinó el grup més nombrós, compost dels tallers que cada un d'ells té un despatx reduït.

El baix preu de la carn troba obstacle per a rebaixar-lo en l'excessiu nombre de detallistes, ja que el bestiar sacrificat a Barcelona, repartit en molts centenars d'establiments, constitueix una de les causes d'encariment.

En els mercats de Barcelona hi han 851 llocs de venda de carn bovina i 475 d'ovina i cabrina, repartits en la següent forma:

Mercats	Porc	Bou	Vedella	Moltó	Anyell i Cabrit	Ovella	Crastat
Sant Josep	62	129	133	81	37	—	—
Sant Antoni	30	32	36	38	11	—	—
Santa Catarina	17	16	32	25	4	—	—
Concepció	28	17	38	18	9	—	—
Llivertat	16	14	29	15	4	12	—
Born	17	24	31	28	11	—	—
Barceloneta	14	12	23	13	1	—	—
Sans	15	7	13	18	2	—	4
Hostafranchs	10	7	8	11	2	5	1
Porvenir	27	26	35	19	2	2	2
Central	19	17	16	6	2	20	—
Clot	12	4	13	19	1	2	4
Unió	14	4	12	10	—	6	2
Sant Andreu	6	3	7	8	2	4	2
Sant Gervasi	2	3	4	3	2	—	—
Sagrera	3	—	4	4	—	—	—
Horta	1	1	1	3	—	—	—
TOTAL.	293	316	435	319	90	51	15

Considerant, solament, els detallistes de bou i vedella que en els mercats són en nombre de 851, i calculant que fora dels mercats n'existeixin solament 49, hi haurien a la capital 900 carnisseries de bou i vedella.

Barcelona consumeix anyalment uns 10 milions de quilos de carn bovina que, detallada pels 900 carnisseres, toca un despatx de 30 quilos diaris a cada un, xifra que està molt per dessota del pés de mitja vedella.

Uns càlculs iguals (*) podrien fer-se respecte als detallistes de carn de llana, però, amb l'exposat n'hi hauria prou, creiem nosaltres, per a demostrar que una reducció numèrica de tallers està necessàriament imposada i que l'Ajuntament deuria fixar un mínim de venda als carnisseres i el màxim de guany per quilo.

De tot el que s'ha dit moltes coses són aplicables als porcinaires (nom aquest que, els que parlen el dialecte municipal, en diuen tociners o tocinaires), però s'ha de considerar que moltes porcinaries són cases exportadores i, per consegüent, aquest fet s'ha de tenir en compte. (1)

4. — IMPOSTOS (2)

Els municipis més importants de Catalunya cobren pel bestiar d'escorxador per un, dos o tres conceptes. Per consums, a tant el quilo de pès net; per cap i pels menuts.

El bestiar es sol dividir en tres categories: boví, llaner i porquí.

El bestiar boví satisfà per drets de consum 0'10 ptes. per quilo, a Ripoll; 0'15, a La Bisbal, Molins de Rei, Gadesa, Granollers i Berga; 0'16, a Sabadell; 0'19 a Sant Feliu de Guixols; 0'20 a Fi-

(*) Aquest treball en premsa, s'han obtingut les dades següents:

Districtes	Número de		Districtes	Número de	
	Carnisseries	Altres establiments que venen carn		Carnisseries	Altres establiments que venen carn
Primer.	12	23	<i>Suma anterior.</i>	226	178
Segon	42	17	Seté	88	79
Tercer	13	25	Vuité	57	49
Quart	44	28	Nové	50	38
Quint	60	11	Desé	39	44
Sisé.	45	54	TOTAL.	454	388
<i>Suma i següent.</i>	216	178			

(1) Vegi's, sobres el particular un fullet de D. Joan Noguera i Rovira, «*El desarrollo de la industria tocínera debido a los reintegros.*» Barcelona, 1915.

(2) Com se sap, la llei autoritza als Ajuntament que han abolit l'impost de consums a carregar sobre les mercaderies ja abans gravades un impost amb el nom d'arbitris. El nom de l'impost no fa la cosa; el que interessa és el total que s'imposa a la carn.

gueres, Palamós i Manresa; 0'25 a Igualada, Reus, Vilanova, Girona i Sant Feliu de Llobregat; 0'26, a Badalona, Barcelona i Vilafranca del Penedès; 0'27 a Mataró; 0'29 a Olot, 0'30 a Tàrraga.

A Badalona per cap boví es paga, a més dels consums, 1 pta.; 2'70 a Ripoll; a Vendrell, 4 ptes. fins 60 quilos, fins a 100, 6 i 7'50 més de 100; 7 i 8, els bous i vedellas a Barcelona, 8'50 a Sabadell; 10 a Manlleu; 12'65 a Reus; 20'10 a Mataró,

Els menuts paguen 4'25 a Manresa; 2'60 a Barcelona; 0'08 per quilo a Girona.

El bestiar de llana, per consums satisfà 0'10 ptes. a Ripoll; 0'15 a La Bisbal, Berga, Gadesa, Granollers i Molins de Rei, 0'16 a Sabadell; 0'17 a Olot; 0'19 a Sant Feliu de Guixols; 0'20 a Figueras, Manresa i Palamós; 0'25 a Igualada, Girona, Reus, Sant Feliu de Llobregat i Vilanova; 0'26 a Badalona, Barcelona i Vilafranca; 0'27 a Mataró; 0'40 a Tàrraga.

Per cap de llaner a Badalona es paga 0'25 pessetes; a Vendrell 0'25 i 0'50 fins i més enllà de 6 quilos; 1 pesseta a Sabadell i Perelló; 1'20 a Ripoll; 1'62 a Manlleu; 1'80 a Barcelona; 2'65 a Mataró; i 2'75 a Reus.

Els menuts paguen 0'08 ptes. a Girona; 0'35 a Barcelona; i 0'45 a Manresa.

Del bestiar porquí es percebeix per consum 0'10 pessetes a Ripoll; 0'15 a Berga, Gadesa, Granollers i Tàrraga; 0'19 a La Bisbal; 0'20 a Palamós i Molins de Rei; 0'21 a Figueres; 0'22 a Manresa; 0'24 a Reus i Sant Feliu de Guixols; 0'25 a Igualada, Girona i Olot; 0'26 a Badalona, Barcelona, Vilafranca del Penedès i Vilanova i Geltrú.

Per cap es paga 1'50 ptes. a Ripoll; 2'50, a Reus; 7'50 a Barcelona. A Manresa paguen fins a 60 quilos 2 ptes., a 90 quilos 2'50, i a més amunt de 90, 3 ptes. A Vendrell 5 pessetes per cap.

A Girona els menuts paguen 0'75 ptes. per quilo, i a Barcelona 0'90.

En alguns municipis els arbitris d'escorxador són arrendats total o parcialment. A Solsona ho és tot el bestiar, a Mataró solament el porquí, per 115,000 pessetes.

Els impostos amb que els municipis graven les carns contri-

bueix a encarir-les, però, no ens pertoca pas a nosaltres demanar la supressió de consums i arbitris, com tampoc recomenar la unificació de tarifes, puix les conveniències de cada ajuntament són potser, superiors a les aventatges de una tributacio uniforme.

5 – RÈGIM INTERN DELS ESCORXADORS

a) LA FORMACIÓ DEL PÈS NET

El pès net es compon de l'animal despellat en les espècies herbívores i amb pell, però, amb pèl socarrimat o pelat en la espècie porcina, decapitat, desentranyat i els membres seccionats des del genoll i garró. Però, en la majoria dels escorxadors alguns altres orgues formen part del pès net.

En el bestiar boví, es considera que els ronyons formen part del pès net en els municipis de Gandesa, Granollers, Girona, Olot, Reus, Ripoll, Mataró, Vilanova, Vendrell i Solsona. A Manresa hi va comprès el fetge i cor.

El pès del bestiar llaner està a més format per fetge, melsa i ronyó a Barcelona i Reus; per fetge i pulmons a Vilanova; ronyó i fetge a Granollers, Mataró i Olot; per fetge a Girona i Vilafranca; per ronyons a Gandesa, Ripoll i Vendrell; per fetge i cor a Manresa.

L'espècie que presenta més varietat en la composició del pès net és la porcina. A Reus hi entra la llengua, sagí, ronyó i barres; a Vilanova, el ronyó, sagí i cap; a Mataró, cap, ronyó i espinada; a Martorell ronyó, sagí, espinada, dos peus i fetge; a Girona i Ripoll, ronyó, sagí, cap, espinada i dos peus; a Granollers, cap i ronyó; a Vendrell cap i espinada; a Gandesa, pulmó, fetge, melsa, ronyons, sagí i espinada; a Olot sagí i cap; a Solsona, pulmó, sagí, espinada i cap sense llengua; a Manresa, el cap; a Vilafranca el cap sense cervell i un ronyó.

b) DECOMÍS

Quan el veterinari inspector de carns rebutja i inutilitza un animal per al consum públic, en alguns escorxadors de Catalunya s'acostuma en aquest cas que la pèrdua de la valor de l'animal decomisat sigui pel comprador, si l'animal s'ha venut a ull; la pèrdua va a càrrec del venedor, havent-se efectuat la venda a pès mort.

A part de la pèrdua que pels interessos particulars del comprador o venedor representa la valor comercial de la bèstia, hi ha aquí, en primer lloc, una qüestió que afecta directament el públic.

Els animals sotmesos a inspecció sanitària podrien dividir-se en tres grups: animals sans i bons, animals dubtosos, i animals dolents. Els animals de l'últim grup són els que ofereixen carns la ingestió de les quals podria encomanar una malaltia a l'organisme humà o provocar greus trastorns. Les carns d'aquests animals són inutilitzades pel consum públic.

Però en animals del segon grup afectes de malalties diverses i en grau variat, invadits totalment o parcialment per processos morbosos, o senzillament prou magres per a que la carn no posseeixi les qualitats nutritives desitjables, es presenten casos que són purament subjectius. Un veterinari decomisarà una bèstia, que un altre inspector, en un cas idèntic, creurà que la carn pot donar-se al consum públic. No poques vegades en la decisió del veterinari influeix la consideració de la pèrdua de la valor de l'animal per a que la resolució sigui favorable a deixar passar al consum públic la carn de l'animal dubtós.

Lesionar interessos a ningú agrada. Al veterinari se l'hauria de posar en condicions de poguer complir la seva missió, sens que la seva tasca devingués en moltes ocasions odiosa pel productor, per l'abastidor o carnisser. El veterinari posat en aquestes condicions, en la pràctica no veuria més que dos grups d'animals: els bons i els dolents. Els casos dubtosos passarien, per sistema, al decomís.

Caldria introduir el segur contra el decomís, implantat amb èxit en algunes localitats de l'estranger. Aquest segur, a més de

beneficiar als ramaders i als compradors de bestiar, deixaria al veterinari amb més independència i el públic hi sortiria guanyant.

Del segur contra el decomís se n'ha ocupat don Benigne G. Neira, delegat d'Escorxadors de Barcelona. En l'Assemblea de Veterinaris a Barcelona, en 1917, el senyor Neira presentà un treball titulat «El segur contra el decomís sanitari en els escorxadors», les conclusions del qual, que foren aprovades, són les següents:

1 — El segur contra el decomís dels animals en els Escorxadors és el complement d'una bona inspecció sanitària.

2 — Aquest segur defensa els interessos del ramader i garantitza el compliment de les lleis sanitàries, en ço que a inspecció de carns es refereix, deixant en completa llibertat al veterinari per a procedir a la destrucció dels animals sense por de lesionar interessos particulars.

3 — Aquest segur deuria ser dependent de l'Estat, però donades les dificultats que es presentarien per a implantar-lo, que en gran part dimanen de la manera deficient com funcionen actualment els Escorxadors, seria més pràctic al principi fer-lo dependre dels municipis, i sent obligatori en absolut per a tots els de la nació.

4 — Per al millor funcionament del segur solament es permetrà el sacrifici d'animals en els Escorxadors en els quals hi hagi inspecció veterinària dotada dels elements indispensables per a practicar-la.

6 — L'EXEMPLE DE LA FORMACIÓ D'UN PREU PODRÀ SERVIR DE RESUM D'AQUEST CAPÍTOL

És evident que, en el comerç de bestiar de importació i en el comerç de carns en general, existeixen defectes que són més o menys corregibles en el sentit de convergència a reduir el preu de la carn. Però també no és menys cert, que el defecte primordial no rau en els elements que concorren en les diverses operacions comercials fins que la carn arriba al seu destí, sinó en el sistema comercial emprat.

El sistema és ara el mateix que el de deu anys enrera. Per aquest motiu, no podíem escollir millor resum per aquest capítol

que l'exemple de la formació d'un preu, que el professor d'Economia de la Universitat, don Jaume Algarra i Postius, posa en el seu treball titulat *Formación del precio de las carnes en el mercado de Barcelona*, treball que fou escrit, en 1912, per encàrrec de l'Ajuntament de Barcelona.

En l'exemple que es va a transcriure no hi ha més que canviar algunes xifres, conseqüència de la variació de preus d'aquella data al temps present.

PREU DEL BESTIAR

Pessetes

Preu de 32 vedelles a l'origen (Galícia) o sigui a 90 ptes. una 3,420

DESCOMPOSICIÓ DEL PREU

Cost de producció.	Ptes. 50	
Benefici del ramader	» 37	
Contribucions.	» 3	
		<u>Ptes. 90</u>

Comissió de l'agent o negociant que reuneix el ramat a l'estació de la Corunya.	380
Valor d'un vagó de 38 vedelles a l'Estació	<u>3,800</u>

TRANSPORT DE FERROCARRIL

Un vagó de 38 vedelles de la Corunya a Barcelona. A la Companyia	Ptes. 418'00	
A l'Estat, impost del 5 ‰.	» 20'90	438'90
Taxa de Sanitat	» 2'00	
Al moço que cuida el bestiar durant el trajecte, que per vagó correspon	» 3'00	5'00
Despeses de transport		443'90
Per cap.		<u>3'76</u>

Valor d'una vedella a l'Estació de Barcelona: 103'76 ptes.

	Pessetes
DESPESES D'ESCORXADOR	
Conducció de 38 vedelles des de l'Estació de Sans a l'Escorxador	1'00
Estada d'un dia de les vedelles a les estables de l'Escorxador, a 3 cèntims per cap	1'14
Drets d'escorxament i inspecció, a 5 ptes. per cap	190'00
TOTAL.	192'14
Per vedella	5'0568

Suposant que una vedella en viu pesa 140 quilos i escorxada en pesa 70 i 70 la resta, de les citades 192'14 pessetes correspondran a:

50 quilos de carn	96'07 ptes.
25 » de menuts	96'07 »
	192'14 ptes.

Bonificació per major estima de la carn sobre els menuts en la proporció de 140:30, o sigui:

158'24 pessetes de la carn	
33'90 » dels menuts	
192'14 pessetes	

TOTAL DEL COST DE LA CONDUCCIO

Escorxament i inspecció, per cap	5'0568 ptes.
Correspon a la carn neta	3'7926 »
id. als menuts	1'2642 »

DESPESES PER IMPOST DE CONSUM

Quota al tresor	12'00 ptes.
Recàrrecs autoritzats	14'40 »
Total de l'impost de carns	26'40 ptes.

Considerant 70 kilos de carn neta i 70 la resta del pès en viu de 140 kilos, resulta:

Impost de consum de la carn	18'48
Menuts:	
Quota al Tresor	Ptes. 1 00
Recàrrecs autoritzats	» 1'20 2'20
Total de l'impost de consum d'una vedella	20'68

DERIVACIÓ D'UN PREU EN DOS PREUS

- 1.er Preu de la carn neta (pès net). (70 kilos).
- 2.^{on} » de la resta (pès brut) (70 kilos).

PES NET

Del valor d'una vedella a l'estació d'arribada 103'76 ptes., estimant en un 75 % la carn i en un 25 per cent el pès brut, tindrem:

Valor de 70 quilos de carn neta	Ptes. 77'82
» de 25 » dels menuts	» 25'94
	Ptes. 103'76

Per tant, la valor de carn neta	Ptes. 77'82
Conducció, estabulació, escorxament i inspecció	» 3'7926
Impost de consums	» 18'48
	Ptes. 100'0926
La qual quantitat, repartida en 70 quilos	» 1'4298

PES BRUT

Valor del pès brut en viu	Ptes. 25'9400
Conducció, estabulació, escorxament i inspecció	» 1'2642
Impost de consums	» 2'2000
	Ptes. 29'4042

Valor de una vedella (carn neta i menuts) al sortir de l'escorxador (sens despeses i benefici de l'abastidor)	Ptes. 100'0926
	» 29'4042

TOTAL PESSETES. 129'4968

Rectificació d'aquesta valor, per pèrdues, propines, etz.	» 15'0000
Total de la valor de una vedella	» 129'4968

Ptes. 144'4960

PREU D'ESCORXADOR

70 quilos de carn neta, a 2 ptes. quilo	Ptes. 140'000
Els menuts	» 30'000
	Ptes. 170'000

Diferència que resta per a despeses i beneficis de l'abastidor, per vedella Ptes. 26'000

RESUM

Preu d'una vedella a l'origen Ptes. 90'00
 » » » a l'estació de Barcelona » 103'75
 » » » a l'escorxador » 144'00
 » » » a la sortida de l'escorxador . . . » 170'00

De manera, que en 1912, una vedella, al sortir de l'Escorxador, estava carregada quasi amb el 100 per 100 de la valor de compra a l'origen.

Però, el nostre propòsit essent el d'aplegar tots els factors que intervenen en la formació del preu de la carn, des del productor al consumidor, posarem un estat de comptes, amb la participació per quilo de cada un dels factors que intervenen:

<u>En una vedella</u>	<u>Pessetes</u>	<u>Pessetes</u>
El ramader	3'00	
El comissionista	0'15	
Transport i despeses	0'20	
Abastidor i despeses de Barcelona.	0'10	
Drets i arbitris municipals	<u>0'40</u>	3'85
Valor dels menuts i de la pell		<u>0'50</u>
Preu de compra a l'Escorxador		3'35
Benefici del detallista o carnisser.		<u>0'90</u>
Preu promig de la carn venuda als mercats de Barcelona, en la segona quinzena d'abril		4'25

Així, de nou anys ençà, es poden constatar dos fenòmens: el primer, un considerable augment del preu a favor del productor i un augment a favor també del detallista, mentre que en 1912 el factor que realitzava el gran negoci era l'abastidor, quedant aquest reduït actualment a un benefici més que modest.

IV. ELS CONSUMIDORS

Per a oposar-se als defectes de producció, és a dir, a una producció cara, per a combatre un comerç rudimentari i, per consegüent, car, els consumidors que, en definitiva, són els perjudicats, no posseeixen cap arma per a defensar-se. Tenen, naturalment el dret d'abstenir-se de comprar, però aquest dret restarà sempre dintre aquella mena d'atribucions que es posen solament en pràctica en cas de consell de metge.

Els consumidors podrien també organitzar-se cooperativament. Un gran nombre de cooperatives podria, segurament, regularitzar un poc els preus generals. Però, en el nostre país, on aquesta mena d'associacions no s'extenen tot el que deurien, és lògic no esperar cap influència de les cooperatives en la rebaixa del preu de la carn,

No hi ha altra solució que la intervenció de l'Ajuntament. Però, els Ajuntaments catalans, regits per lleis estranyes, no tenen facultats per a imposar-se com deurien.

En el temps de la Catalunya catalana, els municipis veritables amos del municipi, podien actuar segons els semblava en benefici dels interessos de llurs veïns. Així, en la història dels municipis de la Nació catalana es troben documents respecte la intervenció llur en l'afer de les carns.

En el llibre «Stabliments», de Tortosa, en 16 de febrer de 1394, hi ha la següent disposició respecte el preu (for) de la carn de bou, la còpia del qual document la devem al Dr. Pastor i Lluís, Director de l'Arxiu municipal de Tortosa.

«Item los dits honrrats batle é prohomens attenents que les carns dels bous se venen á vegades á mes for que vendre nos deuen, la qual cosa torna é vé en gran dán de la cosa pública de la dita ciutat, per tal los dits honrrats batle é prohomens han establít é ordenat que la liura de la carn del bou de Montanya que sia bó se vena nos puxa vendre mes avant de nou diners é la liura de la carn del bou de pla nos puxa vendre mes avant de vuyt diners, encara que lo bou de pla sia de arada. E si los dits bous no eren bons ques hajen á vendre del desus dit for avall, á aquell for que als honrrats mustaçafs ben vist será ab lo batle é un dels honrrats procuradors. E qui contra les dites coses ó alguna de aquelles fará ó vindrá, sápia que pagarà de pena per casquna vegada deu sous. E aquest capítol é ordenació volen los dits batle é prohomens que dure é haia fermetat daquí a dos anys propvinents».

Els municipis catalans, no disfrutant ara de la llibertat d'altre temps, es troben amb facultats mermades per actuar contra els causants de la carn cara; no podent exercir tots aquells atributs en virtut dels quals representarien plenament els interessos dels consumidors.

No hi ha cap mena de dubte, que actualment la rebaixa del preu de la carn solament es pot deure a la competència que pugui existir entre els diversos factors que intervenen en la producció i comerç de la carn. Un municipi amb les facultats degudes, representant els consumidors, contribuiria poderosament a mantenir el preu més baix de la carn. Podria imposar, si convingués, la pràctica d'un altre sistema pel que el municipi s'abastís de carn amb la menor quantitat de despeses, cosa fàcil, tenint facultats per a suprimir i reduir el nombre d'intermediaris.

Els consumidors, no podent-se amparar més que amb el municipi, i aquest, posseint facultats molt limitades, caldrà tractar del què pot fer un Ajuntament dintre les atribucions que regeixen.

V. POLITICA DE CARNS

I — LA INÈRCIA I LA DESORIENTACIÓ DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

Els homes que han ocupat les regidories i la presidència de l'Ajuntament de Barcelona indubtablement que no estaven imbuïts d'idees prou arrelades i prou fortes per a practicar una vera política municipal, car si així hagués estat, ben segur que el problema de les carns s'hauria solucionat de una manera adequada a les necessitats de la capital i no hagueren transcorregut quaranta anys sense haver implantat un règim que assegurés als veïns de Barcelona una carn bona i barata.

Dels Ajuntaments barcelonins cal fer una excepció amb l'actual. Aquest, en efecte, estava ben orientat per a resoldre, àdhuc que parcialment, el problema de les carns, pel que es refereix al bestiar d'importació.

Com a una mostra de la desorientació de què parlàvem, assenyalarem alguns punts de l'actuació dels Ajuntaments.

El règim imperant en l'Escorxador de Barcelona és el de la lliure concurrència, la qual des que els matadors no depenen dels abastidors, sinó que són empleats municipals, el règim lliure podria tenir més eficàcia que no pas abans, pel fet de que el ramader que volia sacrificar pel seu compte, els matadors no sempre es portaven correctament, de la qual conducta el ramader que sacrificava pel seu compte ho feia no més una vegada, no quedant-li ganes de tornar-hi. Però, no obstant i ésser els mata-

dors empleats municipals, els ramaders no solen pas tractar directament amb el carnisser, sinó que, com abans, l'abastidor existeix igualment.

Un intent de modificació radical del sistema que es venia emprant fou el projecte de juliol de 1916, en què s'intentava un monopoli.

Vegi's el text de les Bases del referit monopoli, les quals no s'arribaren a aprobar.

1.er L'Ajuntament de Barcelona pren al seu càrrec la Direcció de l'abastiment de carns de vedella al major, a l'objecte d'exercir activa vigilància sobre els preus, sense per això destruir la llibertat d'abastiment ni la plena responsabilitat comercial, que continuarà com fins ara a càrrec dels que exerceixen la professió d'abastidor.

2.^{on} Passat vuit dies naturals a comptar des del següent a la aprovació d'aquestes bases, sols seran admesos en l'escorxador a tots els efectes reglamentaris per a la pràctica de les operacions de matança els que individualment o bé associats en qualsevol de les formes reconegudes en dret compleixin les condicions següents:

a) Ser veí de Barcelona.

b) Acceptar l'intervenció directa de la Alcaldia en la forma indicada en les presents bases.

c) No posseir per si, ni pels seus ascendents o descendents conjuls i germans, ni per dependents, poderdants o apoderats o representants de qualsevol d'aquells, cap taula per a la venda a la menuda de carn o menuts de vedella, dins o fora dels mercats.

d) Constituir una fiança de 150,000 ptes. en metàl·lic o bé en títuls del deute municipal, al tipus de cotització per a respondre dels compromisos contrets en les presents bases.

3.er El grup o grups constituïts deuran nomenar un sol representant, variable a voluntat, per a tractar amb l'Alcaldia referent a totes les qüestions que sobre la compra i venda puguin presentar-se i què degui aquesta intervenir.

Les operacions de compra i de venda es practicaran conforme a les regles següents:

a) El grup o grups d'abastidors tindran a l'Alcaldia el corrent dels noms i domicilis de les cases de comissió domiciliades en els Mercats productors que estiguin encarregades de les, compres, sense entrar en

mútua competència, però, disposant d'una organització estesa per tota la regió productora.

b) El grup o grups d'abastidors donaran les ordres corresponents de compra en la forma acostumada, però, no podran de cap manera contraure amb les cases de comissió ni amb altres persones compromís de cap mena verbal ni escrit, de qual compliment se'n dedueixi l'impossibilitat d'aplicar les presents bases.

c) L'Alcaldia fixarà mensualment el preu o preus màxims a que resulti la carn neta al moment de ser venuda als carnisers. Per això tindrà en compte les informacions dels grups d'abastidors i de carnisers i també les obtingudes dels mercats productors, cotitzacions de fires, estadística de matances, preu en els altres centres de consum, etc. Aquest preu regirà com a màxim per durant tot el mes, a no ser que l'Alcaldia, davant de circumstàncies anormals, consideri prudent la revisió. Si l'Alcaldia, davant les eventuals anormalitats del mercat, ho estimés convenient, podrà procedir en tot moment a una revisió de la comptabilitat dels abastidors.

d) El grup o grups d'abastidors deuran acceptar, comprar i pagar en les condicions usuals a la plaça les vedelles vives, qualque que sigui la procedència llur, ofertes a la plaça de Barcelona per qualsevol particular o empresa a un preu més baix al fixat per a la venda als carnisers.

La diferència serà abonada a l'Associació de tallers, mentre a judici de l'Alcaldia la sovintesa d'aquestes ofertes no justifiqui una rebaixa general en el preu. Aquesta obligació s'enten contreta tan sols a ço que toca a les vedelles que a judici de l'Alcaldia reuneixin les degudes condicions, i reduïda també a les quantitats necessàries per l'abastiment normal de la ciutat. Amb les quantitats pagades a la vista de les diferències a que es refereix aquesta base es formarà un fons, que serà depositat a un banc, per a ser repartit proporcionalment entre els carnisers de la dita secció, amb intervenció de l'Alcaldia.

e) Cap carnisser podrà ésser excluit de l'abastiment mentre compleixi els seus compromisos comercials en la forma d'us en aquesta plaça. Malgrat lo dit, podrà l'Alcaldia excloure dels beneficis d'aquestes bases al carnisser que en la qualitat o preu de la carn venuda o qualsevol altre acte constitutiu de concurrència deslleial reincideixi en falta greu. Pel demés, les relacions entre els abastidors i la associació de tallers seran regulades per pactes privats entre ambdues parts.

4.^{rt} En el moment de donar començ a l'aplicació d'aquestes bases seran tan sols admeses a exercir les operacions de matança els que

essent el dia 1 de juny abastidors en propietat i per compte propi (condició que deuran acreditar presentant el rebut de la contribució industrial corresponent, estès a nom seu), reuneixin les altres condicions expressades a la base 2.ª, es comprometin solament a garantir que, durant la vigència d'aquestes bases, i salvo casos de força major i alteracions del mercat general, que escapen per complet a la influència de l'Ajuntament, el preu de les carns de vedella per als carnisers no pujarà més de 1'95 pessetes el quilo, i a garantir així mateix amb les abans dites salvetats una baixa mínima de 0'15 ptes. per al 1 de gener de 1917.

5.º L'Alcaldia podria imposar als grups d'abastidors multes de 50 a 50,000 pessetes per faltes comeses amb infracció de les presents bases i que tinguin de ser en perjudici del públic, sempre que la culpa pugui ésser atribuïda als abastidors. Del mateix modo podrà disposar l'abono de indemnitzacions a favor d'altres persones que intervinguin en el negoci i que hagin estat perjudicades per infraccions comeses pels abastidors amb relació an aquestes bases. Les multes i indemnitzacions es pagaran amb càrrec a la fiança, que deurà ésser completada dintre vuit dies.

6.^b Es fixarà com normal la següent relació entre el preu de la carn de vedella al major i a la menuda:

Preu al major	1'95 ptes. quilo
Pit falda i punta de costella	1'50 » »
Espatlla i conill	2'40 » »
Espatlla	2'75 » »
Cuixa i mitjana	3'00 » »
Tall rodó	3'50 » »
Filet	5'25 » »

Quan l'Alcaldia, a indicació dels abastidors o bé per considerar-ho ella possible i justificat, decreti una baixa del preu màxim al major, rebaixarà proporcionalment la tarifa de preus de la venda a la venda a la menuda.

7.^b Cas de presentar-se qualque discussió entre els abastidors i la associació de tallers de vedella amb motiu de l'aplicació d'aquestes bases i dels contractes privats a que fa menció la tercera lletra E, ambdues parts queden compromeses a acceptar l'arbitratge de l'alcaldia o del seu representant especialment autoritzat. Si els abastidors es resistissin al compliment de la resolució arbitral, els carnisers quedaran autoritzats per a prescindir dels abastidors i constituir lliurement un grup abastidor.

8.ª La vigència d'aquestes bases acabarà sis mesos després de firmat el contracte que posi fi a l'actual guerra. Malgrat lo dit, podran les parts interessades acordar sa continuació.

9.e Separadament de les causes generals de recissió previstes per les lleis, l'Alcalde podrà temporalment suspendre l'aplicació d'aquestes bases quan el grup o grups d'abastidors infringeixin greument lo provist en aquestes bases, i especialment en la tercera, lletra E, i la quinta. D'aquesta supressió se'n donarà compte a l'Ajuntament que, després d'oïda la Comissió d'Escorxadors, resoldrà en últim terme».

Pels últims de 1917 es torna altra vegada a la qüestió del monopoli, el qual l'Ajuntament, després de moltes esmenes i rectificacions parcials l'aprovà, però sens que s'arribés a implantar.

El text del monopoli és el següent:

«A) L'Ajuntament de Barcelona municipalitza, en us de les facultats que li otorga la llei municipal l'abastiment de les carns de bou i vedella, sense establir cap mena de monopoli, ben al contrari, autoritza especialment als abastidors i carnissers que maten pel seu compte per a seguir fent als escorxadors les operacions de matança mentre donguin exacte i fidel compliment a lo establert en les condicions següents:

1.er Els referits carnissers i abastidors deuran destinar tota la carn del bestiar que matin, i que no excedeixi de un promig diari de trenta vedelles i deu bous, al consum de les taules que posseeixen o adquireixin pel seu compte. En les dites taules que es denominaran econòmiques, deuran vendre la carn al públic amb una rebaixa mínima en relació amb els preus que regeixin per les taules ordinàries, de vint-i-cinc cèntims per quilo els troços dits, pit, falda, cap de costella, espatlleta i conill, i de dotze cèntims i mig, també per quilo, els altres talls.

2.^{on} La carn venuda en les dites taules deurà ésser de igual qualitat que la que es serveix a les taules ordinàries.

3.er Aquestes taules deuran estar degudament proveïdes de carn i permanèixer obertes per al públic a les hores de costum.

4.^{rt} La fiança que actualment tenen constituïda els repetits abastidors i carnissers com a garantia de llurs obligacions, quedarà subjecte a les responsabilitats provinents d'aquest acord.

B) L'Ajuntament subroga en els drets i obligacions que per causa de l'article anterior es sumeix al gremi de carnissers i tallers de bou i vedella mitjançant les següents condicions:

1.er El gremi deurà estar en el moment de la firma de l'escriptura legalment constituït i format per més de les quatre quintes parts dels tallers de bou i vedella existents en aquesta Ciutat. Ambdós extrems deuran quedar acreditats a satisfacció de la comissió consistorial de subsistències mitjançant els corresponents certificats de la secretaria municipal i altres informes que estimi necessaris, unint-se a l'escriptura d'informes i certificats reclamats. S'imposa també com a altra de les obligacions que accepta a canvi de l'adjudicació objecte d'aquestes Bases la d'admetre a tots els tallers que desitgin entrar al gremi, mantenint el règim de porta oberta i reconeixent a tots els que hi entrin iguals drets i obligacions que als altres agremiats. Igualment s'obliga a no fer pressió de cap mena als carnisers no agremiats i facilitar-los-hi la classe de carn i la quantitat que normalment venguin, mentre compleixin llurs compromisos comercials en la forma acostumada.

Per assegurar el règim de porta oberta, el gremi accepta des d'aquest moment l'obligació de resoldre en el plaç de tres dies totes les demandes d'entrada, podent els interessats que es sentin perjudicats reclamar davant de l'Alcaldia, els fallos de la qual dictats després de ser escoltada la comissió Consistorial de Subsistències, deurà acceptar el Gremi. Del mateix modo seran nuls i no podran tenir efectivitat de cap mena els acords del Gremi relatius a l'exclusió d'algun carnisser, sense la oportuna autorització de l'Alcaldia, després d'escoltada la Comissió Consistorial de Subsistències.

2.^{on} El Gremi assegura el proveïment total de la ciutat en tocant a la carn de bou i vedella, a comptar dels quinze dies des del dia següent al de la aprovació d'aquestes Bases per l'Ajuntament. S'entendrà per proveïment total la mort i la oferta al públic del nombre de bous i vedelles que exigeix el consum, i que en cap cas serà inferior al promig setmanal de matança ordinària durant els anys 1914, 1915 i 1916.

Per a garantia del proveïment, deurà el Gremi tenir a Barcelona, en començar a posar-se en pràctica el conveni, al menys mil vedelles i dos cents cinquanta bous, i la mateixa quantitat en camí. Ambdós extrems deuran quedar acreditats en la forma previnguda en les condicions novena i primera.

Aquest stock en dipòsit i en camí deurà ser mantingut durant tot el contracte. Cas d'incompliment d'aquesta condició sols eximirà de responsabilitat al Gremi l'existència de força major, reconeguda per l'Ajuntament.

3.er El Gremi acceptarà, comprarà i pagarà en les condicions

usuals a la plaça els bous i vedelles en viu, qualsevol que fós llur procedència, ofertes a la plaça de Barcelona per qualsevol particular o empresa, a sota preu al fixat per a la venda als escorxadors.

4.ª El preu màxim de la venda de la carn, mentre regeixin aquestes Bases (i durant el temps de transició entre l'aprobació i el ser posat en pràctica), serà el següent :

A l'Escorxador

Bou.	2'00 ptes. el quilo, net
Vedella.	2'00 » » »

devent-se seguir les pràctiques i usos establerts d'antic en tots els casos de matança, pes i entrega.

El Gremi no facturarà, per tant, a major preu la carn als carnisers no agremiats, quedant absolutament prohibit percebre quantitat de cap mena sobre el preu de facturació.

Vindrà igualment obligat a proveir a tots els establiment benèfics, asils, hospitals, casernes i col·lectivitats, i grans consumidors, al preu de dues pessetes el quilo net.

El preu de venda en els marcats, corresponet al de dues pessetes a l'escorxador, serà:

	<u>Bou</u>	<u>Vedella</u>
Pit, falda i cap de costella	2'00	1'75 Ptes.
Espatleta i conill	2'75	2'75 »
Espatlla.	3'00	3'00 »
Cuixa i mitjana	3'25	3'25 »
Tall rodó		3'75 »
Filet.	5'00	5'00 »

Els preus, que mai podran excedir del màxim fixat, seran revisats per una Junta, formada per la Comissió Consistorial de Subsistències i el President del Gremi, o bé un delegat seu. La Junta deurà escoltar la Comissió d'Escorxadors.

El Gremi vendrà els menuts als tractants, entregant a cada hù ço que hagués demanat, mentre la quantitat demanada no fós superior a les existències. Quan això succeeixi, els menuts es repartiran entre tots els tractants, en proporció a la quantitat per cada un adquirida l'any anterior. Qualsevol dubte que ocorregués, qüestió o desavinença, serà resolta per l'Alcaldia, a proposta de la Comissió Consistorial de subsistències.

El preu a què facturarà el Gremi els menuts serà el que resulti en proporció al preu de la carn, sense que en cap cas pugui ser superior a l'actual. Aquest preu serà fixat per l'Alcaldia escoltant a la Comissió Consistorial de Subsistències, la qual proposarà també a l'Alcaldia els corresponents preus al detall.

El Gremi de tallers contreu la obligació d'admetre a tots els que's dediquin a la indústria o venda de menuts, i no podrà introduir cap modificació en el procediment establert en aquest negoci sense previ consentiment de l'Ajuntament, no atribuint-se cap exclusiva en aquest punt.

No podrà el Gremi exigir cap quantitat en concepte de dipòsit als carnisers, menuders ni a cap industrial que estigui en relació amb el seu negoci, sempre que ofereixin el pago al comptat del gènere que necessiten. Quan els menuders hagin de fer fiança a favor del Gremi ho faran a la Caixa Municipal amb intervenció de l'Ajuntament.

5.º El Gremi, en les seves operacions mercantils, actuarà sota la seva exclusiva responsabilitat, i amb indemnitat absoluta per part de l'Ajuntament.

6.º Per a respondre dels compromisos que contrau en aquestes Bases, el Gremi depositarà dintre els cinc dies següents al de l'aprovació del present acord, a les Arques del Municipi, una fiança de cent mil pesetes en la forma prevista en la vigent instrucció per a la contractació de serveis públics provincials i municipals. Quedarà, a més, com a garantia l'*stock* de bestiar que es compromet a tenir més el que degués trobar-se en camí.

Aquesta fiança estarà subjecte a totes les responsabilitats en què pugui incorre, el Gremi i en càrrec a la mateixa es faran efectives les multes que s'imposen sinó les pagués abans del quint dia. En tal cas, vindrà obligat a completar la fiança dintre els cinc dies següents al requeriment que al dit efecte li farà l'Alcalde.

7.º L'incompliment de les Bases essencials d'aquest conveni, entenent-se com a tals les referents a la totalitat del proveïment i al preu de venda de la carn en els escorxadors i mercats, donarà dret a l'Ajuntament a anul·lar el contracte i a l'incautament de la fiança feta.

Quedarà *ipso facto*, rescindint el contracte amb pèrdua de la fiança, si es comprova que el Gremi expendeix la carn al preu superior al fixat en la condició 4.ª; si es comprova que no té el Gremi a Barcelona o bé en camí el nombre de bestiar a que fa referència la condició 2.ª, segon paràgraf i si no compareix a firmar l'escriptura als tres dies d'ésser requerit per l'Alcaldia.

Igualment procedirà a la rescissió, amb incautació per part de l'Ajuntament de la resta de la fiança, quan aquesta quedés mermada amb un 20 per cent i el Gremi no la refés dins el plaç de cinc dies.

L'Ajuntament podrà acordar la rescissió del contracte, sens pèrdua de fiança, en tot moment en què no formin part del Gremi, constituït als efectes d'aquest contracte, al menys les quatre quintes parts dels carnisers establerts a Barcelona, dins o fóra dels mercats.

Quan per raó de decretar-se amb caràcter general una taxa governativa, que resulti superior als preus senyalats en aquest contracte, el Gremi augmentés els preus més enllà dels establerts, procedirà rescindir el contracte sens pèrdua de fiança.

En tots els cassos de rescissió, amb pèrdua o sense ella de la fiança, l'Ajuntament podrà incautar-se a l'acte, pagant al preu vident dels caps de bestiar existents a Barcelona, al que fa referència l'apartat 2.º de la condició segona, així com dels que estiguin en camí. Per a l'efectivitat del tal prevenció, el Gremi deurà tenir a nom seu o bé a nom d'un apoderat responsable, a satisfacció de l'Ajuntament, el bestiar existent a Barcelona, devent igualment anar consignat al Gremi o al seu apoderat responsable el que s'envii des dels mercats productors.

8.è L'incompliment de les condicions no essencials i el de les essencials que a judici de l'Ajuntament no arribessin a revestir prou importància per a motivar la rescissió, es castigarà amb la imposició, per part de l'Alcaldia o de l'Ajuntament, de multes, la qual quantitat variarà de cent a vint-i-cinc mil pessetes.

El Gremi es declara responsable subsidiàriament de les faltes que cometin els agremiats, i, per tant, de les multes que se'ls imposin. La responsabilitat subsidiària es farà efectiva, amb càrrec a la fiança a que es refereix la base 6.ª, en quan passin deu dies de la notificació a un agremiat d'una multa imposada per l'Alcaldia o bé l'Ajuntament dintre els límits d'aquest contracte, sens que dita multa hagi estat feta efectiva.

9.è El Gremi vindrà obligat a passar a l'Ajuntament nota diària expressiva de les demandes que tingui fetes al mercat on deu efectuar-los, estats dels mercats espanyols i preus corrents en cada un.

Deurà així mateix tenir a l'Ajuntament al corrent de l'*stock* que tingui a Barcelona pel seu compte dels bous, vaques, vedelles, i lloc on es troben, i nombre de bestiar que estigui en camí, al qual efecte passarà nota al Negociat d'Abastiments.

Igualment vindrà obligat sempre qui sigui requerit a l'efecte d'ex-

hibir a l'Alcaldia o a la Comissió determinada en l'article 4.^{rt} la seva comptabilitat mercantil.

10.º El Gremi no podrà transferir a persona ni entitat de cap mena la concessió del servei.

11.º El plaç de durada d'aquest contracte serà de dos anys. Sens perjudici d'això i del contingut en la base 7.º, l'Ajuntament podrà en tot moment acordar la rescissió del contracte, avisant al Gremi amb un mes d'anticipació.

12.º Les qüestions judicials sorgides amb motiu de l'aplicació d'aquestes bases seran sotmeses a la jurisdicció dels Tribunals d'aquesta ciutat.

13.º Aquest contracte s'alevarà a escriptura pública, corrent a càrrec del Gremi les despeses que s'originin. En l'escriptura deurà constar, mitjançant l'oportú acte notarial, l'acord del Gremi, acceptant les Bases aprovades per l'Ajuntament i completant els estatuts en el sentit de que tots els carnissers s'obliguen a participar, per parts iguals o en la proporció del seu consum de carn, en les ganàncies o pèrdues que s'ocasionin.

Ambdós accords deuran ser adoptats en Junta General del Gremi, amb l'assistència i el vot favorable, al menys, de les quatre quintes parts dels tallers en exercici dins o fóra dels mercats. A la Junta deurà assistir-hi un notari designat per l'Ajuntament, aixecant acte.

14.º El Gremi es compromet a acatar, sense ulterior recurs, les ordres i accords de l'Alcaldia i de l'Ajuntament dictats en virtut de les bases presents.

Transitòries. El Gremi vindrà obligat a consentir la matança de bous i vedelles pels antics abastidors fins que aquests hagin liquidat les demandes anteriors a la municipalització del servei, sempre i quant vinguin les carns al preu de taxa.

A aquest efecte, l'Ajuntament notificarà als abastidors el present acord, i aquests tindran dret a sacrificar i vendre al preu vigent la carn que tinguessin comprada amb anterioritat a aquella comunicació.

El Gremi adoptarà les mides que estimi procedents per a controlar les dades de les demandes que els antics abastidors tractin de sacrificar, donant compte a l'Ajuntament, cas de sospita fundada sobre l'autenticitat de les mateixes, i estant en tot cas a ço que l'Ajuntament resolgui.

C) Que s'interessi al Govern Civil de la província la excenció de subhastes per a la celebració del contracte a que es refereixen les bases precedents, fundant-se en la urgència del servei, de conformitat amb ço

que disposa l'article 41 de la Instrucció, per a la contractació de serveis provincials i municipals, i en el cas tercer del propi article, en quant el dit contracte pugui ésser comprès en l'article 1.er de la dita instrucció.

Tots els plaços establerts en les bases anteriors (a excepció del relatiu a la constitució de la fiança) es començaran a comptar, per consegüent, al de la notificació a l'Ajuntament de la província governativa, atorgant l'excensió de subhastes.»

El projecte, com dèiem, no fou portat a la pràctica. Respecte el particular, d'un informe dels lletrats Srs. Sánchez Diezma i Sans i Buigas, en copiem els següents paràgrafs:

Primer extrem: Des del moment en què per a establir la municipalització s'al·lega com a fonament legal el nombre primer de l'art. 137 de la llei municipal, és senyal evident que la tal mida preten adoptar-se per consideracions de salut pública.

Éssent així, la nostra opinió sota el punt de vista legal, és en absolut contrària a la procedència del projectat monopoli, per raó que per a garantir la salut pública en matèria de venda de carns ja estan previstes i, per tant, indicades les úniques mides que poden adoptar els Ajuntaments, les quals no són altres que la centralització, primer, de la matança en l'Escorxador municipal, i després, de la venda d'aquell gènere en els Mercats públics, amb prohibició absoluta de ser expedida en llocs distints d'aquells que taxativament i previament hagi senyalat la Corporació Municipal.

Segon extrem: No tenint, per ço dit, l'Ajuntament el dret de municipalitzar el servei amb monopoli, no pot traspasar-lo a un tercer, perquè és principi de dret sancionat per la jurisprudència administrativa que ningú pot concedir allò que no li pertany.

Per tant, és també contrària la nostra opinió en aquest segon extrem.

Tercer extrem. Suposant que l'Ajuntament pugués establir, a favor seu, la municipalització, seguida de monopoli, i com a conseqüència d'això atorgar a un tercer l'exclusiva, el tal atorgament deuria subjectar-se a les prescripcions del R. D. Instrucció de 24 de gener de 1905, l'article 1.er de la qual exigeix el requisit de la subhasta, per a les concessions de tota mena de serveis, excepte que previament es sol·liciti i obtingui la corresponent excensió de subhasta.

Quart extrem: Entenem que per a que a una agrupació, als efectes administratius i, per tant, tributària, pugui concedir-se-li la consideració

de Gremi, és precís que reuneixi el tal requisit, amb arreglo a les disposicions vigents de caràcter tributari, que regeixen en la matèria, sense que pugui ostentar el tal caràcter una Associació particular, constituïda amb arreglo a la vigent llei de Associacions que és de data 30 de juny de 1887.

El 22 de desembre de 1920, l'Ajuntament acordà un règim que es titulà d'unificació de compres, o sigui que la ciutat de Barcelona per adquirir la carn que necessita per al seu consum fos adquirida per un sol comprador, evitant la competència que es fan els abastidors entre ells, i obtenint com una conseqüència la rebaixa de preu del bestiar en els centres productors.

L'acord no fou portat a la pràctica fins a primers de març de 1921, però una disposició del *Gobernador Civil* impedí que la unificació de compres no es practiqués més enllà d'un mes aproximadament.

La política municipal de carns a Barcelona es podria resumir amb els següents termes:

En 1884 l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre demanà a l'Ajuntament una modificació en la forma tributària a l'Escorxador.

De 1884 a 1916 l'Ajuntament no practica cap reforma apreciable.

En 1916 comença l'intent de modificar radicalment el sistema emprat en l'abastiment de carns.

De 1916 a 1920 - 21, regna a l'Ajuntament criteri molt variable, fins que, establert el règim de unificació de compres, el *Gobernador Civil* suspen el dit règim i es torna com abans.

Pel que respecte la política municipal de carns d'altres Ajuntaments catalans, per regla general, ha imperat un règim lliure amb tributació per consums i arbitris.

Alguns ajuntaments, encara que pocs, han municipalitzat la carn. A Torregrossa (Urgell), els resultats de la municipalització han estat molt satisfactoris.

En seguir avant serà necessari assenyalar les coses que es podrien fer, o que donat un altre règim polític que l'actual foren possibles realitzar.

2 — LA CARN D'ULTRAMAR

Una nació lliure a la qual manqués certa quantitat de carn, per anivellar el dèficit compraria al país que li cedís la mercaderia en més bones condicions.

La carn frigorífica d'Amèrica o d'Austràlia és la carn més barata. Però Catalunya no es troba en el cas de poguer actuar lliurement. La Nació catalana no pot adquirir la carn d'ultramar al preu que la obté Itàlia, França, Anglaterra, etc., puix que Catalunya està supeditada a l'aranzel espanyol.

La noblesa espanyola és la possessora de les grans ramades; una protecció aranzelària fa impossible la competència a les carns produïdes a Espanya.

Així, mentre perduri l'estat actual de coses, la carn que manca per abastir el consum català solament pot venir de la Península. És més: si la producció espanyola en endavant es practiqués més cara que a l'hora present i les carns frigorífiques es donessin més barates que actualment, es pot tenir la seguretat de que l'aranzel es desplaçaria a favor del ramader espanyol.

Immediatament després de l'armistici es facturaren per a Barcelona unes poques expedicions de carn congelada. La sèrie d'obstacles que es trobaren per a regularitzar les remeses devien ésser tals que, el consum de carn d'ultramar durà molt poc.

En el mateix temps, algunes ciutats franceses consumien carn de igual procedència venent-se de 1'50 a 2'00 ptes. més barata per quilo (canvis tinguts en compte) que a Barcelona.

És, doncs, inútil cercar la baratura per aquest costat.

3 — EL MERCAT LLIURE O MERCAT

CENTRAL DE BESTIAR

Per diverses entitats, moltes vegades s'ha demanat a l'Ajuntament de Barcelona que establís un Mercat de bestiar on tots

els ramaders poguessin menar-hi els animals i on lliurament els carnisseros poguessin adquirir-lo.

Aquest Mercat, s'ha dit, hauria d'estar emplaçat prop de l'Escorxador, i a més totes o les principals línies ferroviàries haurien de tenir-hi accés.

Una de les principals causes que han fet insistir repetidament el demanar la implantació del Mercat lliure ha estat la ignorància en què es troba gairebé sempre el ramader dels preus a què el bestiar s'ha venut als carnisseros.

En un mercat d'aquesta naturalesa, i per citar solament els que hem visitat amb detenció, el de la Villette, de París, i el de Anderlecht-Cureghem, de Brusel·les, el preu es forma lliurament entre comprador i venedor. La informació mercurial es practica de la següent manera: dos, tres o més empleats del Mercat es cuiden de pendre els preus a un cert nombre de productors i compradors; dels preus recollits se'n fa el promig i aquest és el preu oficial. Però, les informacions particulars, com les oficials, no es descuiden mai d'assenyalar la cotització màxima i mínima, la qual és donada junt amb el preu promig. Els preus en qüestió són telegrafiats i copiats pels diaris de la capital, i d'aquesta manera el ramader sap certament el preu de venda.

Apart dels altres aventatges que pot reportar un establiment d'aquesta naturalesa, no hi ha dubte que un dels principals és el de la lliure formació de preu amb la divulgació immediata del mateix, puix que a l'Escorxador de Barcelona el saber el preu del bestiar ha estat durant molts anys gairebé un enigma, ja per l'interès particular que en això hi tenia l'abastidor, ja pel sistema emprat en la formació del preu definitiu.

A l'Escorxador de Barcelona alguns anys enrera el preu no arribava a ésser definitiu fins al cap d'uns dies d'haver-se fixat el preu provisional.

Aquest preu provisional era el preu oficial, el preu que es registrava en les oficines de l'Escorxador, el preu que deien haver comprat els tallers, el preu a què venien els abastidors i el preu, en fi, que constava en la factura. Quan l'abastidor passava comptes amb el taller o carnisser aquell li feia una rebaixa de l'import

de la factura, la qual rebaixa o descompte no solia ésser la mateixa a cada liquidació. La rebaixa del preu estipulat era major o menor, segons els bons negocis de l'abastidor. El fet d'aquesta rebaixa, que no era regateig, sinó que l'abastidor la practicava arbitràriament, se'n deia *cantar la pòlissa*.

Un abastidor que cantés la pòlissa alta s'exposava a perdre la parròquia. De manera que l'abastidor trobava frenades les ganàncies llurs, en primer lloc, per la fixació del preu previ i, finalment, per la rebaixa que després havia de realitzar de l'import de la factura. Això pels abastidors que disposaven de capital propi. Però hi havien uns altres abastidors que negociaven amb el capital dels seus compradors, i com que les operacions de venda eren iguals per uns i altres abastidors, resultava que el preu definitiu a que sortia el quilo de carn per aquests carnisers, que primer havien actuat de prestamistes, es formava de una manera encara més complicada.

Amb els menudaires passava la inversa. Aquests, pel damunt del preu ficat donaven a l'abastidor una bonificació segons que els hagués servit uns menuts més o menys grossos, car el preu dels menuts no es ficava per quilos, sinó per cap.

Anem a veure si el sistema del preu ficat antecedit del preu previ constituïa una pràctica comercial recomanable, o, pel contrari, un procediment perjudicial.

A nosaltres ens sembla que, per les relacions entre abastidors i tallers, el cantar la pòlissa aparentment era un bon sistema, car a més de constrenyir les ganàncies dels abastidors tenia l'avençatge de retardar les oscil·lacions dels preus de venda de carn al públic en ressó de les fluctuacions dels preus de compra. Es a dir, suposant que un abastidor pensés efectuar una ganància neta de 16 ptes. per vedella i al saldar les factures la ganància es convertia en 4 ptes. més o menys per cap, la bonificació de l'abastidor al taller era major o menor, però, el preu del quilo de carn a la plaça continuava essent el mateix. En canvi, si el preu de la carn venuda al públic hagués estat influïda per la valor de compra de la vedella, la més petita oscil·lació afectava la venda en detall, i aleshores passaria que els augments de preu es farien

immediatament efectius; no així les rebaixes, fenomen aquest diàriament observable per a múltiples articles alimenticis.

Però nosaltres creiem que els beneficis que pot reportar l'existència de dos preus immediat i mediat ha d'anar a la llarga contra la baratura de la carn, puix que el preu previ ha d'ésser sempre alt per a deixar un marge de benefici que permeti al liquidar la factura retornar algunes pessetes.

Si el sistema del preu previ hagués estat practicat llealment, és a dir, sense *sangrar-se amb salut*, més d'una vegada els abastidors en comptes de retornar diners o abaixar el preu previ l'haurien apujat, cosa que, se'ns assegura, no passà mai.

Però, cal advertir que aquesta pràctica de cantar la pòlissa de una dotzena d'anys a aquesta part ha decaigut sensiblement, de manera que està gairebé abolida. No obstant, encara hi han abastidors que bonifiquen el 5%, però, la majoria cobra el preu ficat en la factura, sense cap mena de descompte. Els menudaires, en sa majoria, han deixat de practicar les bonificacions als abastidors.

La Comissió d'Escorxadors de l'Ajuntament de Barcelona, fent-se càrrec de la importància que tenia per a l'abastiment de la ciutat que el ramader sabés els preus de la plaça de la capital, proposà al Consistori, en octubre de 1917, la creació de una oficina tècnica d'Estadística i cotització ramaderes, la que s'instal·laria a l'Escorxador general, cuidant de les funcions següents: a) estudiar els fenòmens de reducció del consum local i d'economia popular; b) vigilar les operacions, contractes i accords dels tractants de carn, publicant els resultats de les seves investigacions i donant a conèixer al públic les variacions dels preus; c) publicar un «Butlletí d'estadística pecuària d'informació comercial de Barcelona», establint canvi amb totes les revistes i publicacions agrícoles, ramaderes, d'economia rural i, especialment, d'abastiments de carns; d) fer públic diàriament els preus del bestiar en els principals mercats i escorxadors d'Espanya, en una piçarra que es col·locarà en lloc ben ovirat de l'escorxador.

La proposta de la Comissió d'Escorxadors no arribà a implantar-se.

En el Mercat central de Barcelona no assistirien, com algú creu, els propietaris ramaders. En els mercats de la Villette i d'Anderlecht-Cureghem els productors que hi menen directament el bestiar són pocs, no obstant i ésser ambdós mercats no solament locals, sinó nacionals (1).

El propietari que ha de vendre dos o tres caps bovins, per exemple, li surt més a compte que un comissionista realitzi la venda que no pas menar-los ell mateix al Mercat central, puix que a més de que les despeses per una partida petita són proporcionalment més grosses que per una de gran, hi ha també que el negociant o comissionista coneix més bé els compradors i li és més fàcil col·locar el bestiar que no pas el ramader.

Una idea del que passaria en un Mercat central o lliure la dona, potser, el mercat boví setmanal de Girona, que és el més important de Catalunya. Al mercat de Girona solament hi van els pagesos venedors de tres o quatre hores lluny, menant-hi un o dos caps. Els ramats de vedelles i bous que es troben al mercat de Girona perteneixen als negociants.

A Catalunya, on els productors d'animals són, per regla general, masovers o petits propietaris, per a vendre dos o tres caps no es traslladarien pas a un centenar de quilòmetres, havent d'estar un parell de dies fora de casa, al menys, ja que els centres productors de bestiar de carn són a més enllà de 100 quilòmetres.

Quant als ramaders forasters tampoc creiem que anessin al Mercat central. Trobarien més aventatges pagar una prima moderada a un comissionista que no realitzar la venda directament.

Si el ramader isolat no concorregués al Mercat central, es dirà que potser els Sindicats no hi mancarien. Tal com està l'organització de Sindicats no és probable que hi manessin gaire bestiar; caldria primer que una organització comarcal reunís varis Sindicats i que una especialització adequada els posés en condicions d'efectuar l'operació comercial de venda d'animals. Això no

(1) *Vegi's Journal d'Agriculture Pratique*, París, 27 octubre 1910. La venda de carn a la Villette.

La Vie Moderne, Bruselles, 20 de juny 1910. Els Escorxadors i Mercats d'Anderlecht-Cureghem.

és pas del tot difícil. El Sindicat Agrícola de Banyoles ha fet quelcom en aquest sentit.

Però, és indubtable que cap associació agrícola o ramadera de Catalunya ha anat tant de dret a la qüestió com el *Sindicat de recriadors i engreixadors de porcs*, dependent de la Junta regional de Ramaders. Aquest Sindicat, segons dades que ens ha facilitat el seu Secretari, D. Josep Séculi, veterinari, en sis mesos de funcionament ha venut 6,000 porcs, representant una valor de dos milions i mig de pessetes.

Uns pocs Sindicats d'aquesta mena, per a cada una de les espècies animals destinades a l'Escorxador, podrien fer molt per anular l'existència de la majoria dels intermediaris lliures.

Tirant més enllà les coses, una organització de Sindicats especialitzats per aquesta funció venal no farien necessari l'existència d'un Mercat, puix que si un Mercat central serveix per aplegar en un o dos dies la setmana la major part de caps a la venda, els Sindicats, actuant en les diverses comarques i en les distintes espècies, arreplegarien, segurament, tot el bestiar, o sa major part, que s'hagués de menar al Mercat lliure.

Ço que s'acaba de dir, pel que es refereix al productor. Cal ficar ara la probable actitud del taller, carnisser o tractant de carns. El carnisser és probable que no comprés directament al Mercat lliure, puix que aquest, no havent-se especialitzat, per regla general, en la compra d'animals, podria sofrir algunes errades d'apreciació del rendiment i li seria més aventatjós confiar aquesta operació a un negociant, sempre que la comissió sigués moderada. Hi ha aquí un altre aspecte, potser, i és que aleshores el carnisser hauria de fer les operacions al comptat, cosa que actualment bona part d'ells no realitzen.

De manera, que l'existència del Mercat central o lliure sembla que no suprimiria l'abastidor, com alguns havien cregut. En els Mercats estrangers els intermediaris entre productor i carnisser no han pas desaparegut; si els abastidors no existissin, l'especialització els imposaria.

En resum, en el Mercat de bestiar central existirien dues menes d'intermediaris entre productor i carnisser: un que com-

praria al productor i menaria els animals al Mercat, i un altre que des del Mercat repartiria els caps als carnisseres, o, si es vol, restaria igualment l'intermediari simple o complex, conegut amb el nom d'abastidor.

El que segurament succeiria fora que de la mateixa manera que un Sindicat agrícola en un poble actúa de regulador dels preus, car sense els Sindicats els comerciants carregarien molt més la mercaderia, així també en un Mercat lliure l'abastidor no podria fer-se valer excessivament el seu treball perquè el carnisser, tenint la mercaderia al davant, podria, en un moment donat, prescindir de l'abastidor, cosa que actualment no pot realitzar. Un Mercat lliure, seguint la política municipal de carns que ha vingut regint, fora un establiment que deuria implantar-se, però, canviant la política fins ara observada per una de més convenient, no caldria que l'Ajuntament gastés milions llargs per a construir el Mercat central de bestiar.

4. — LA UNIFICACIÓ DE COMPRES

L'abastiment de carns de la ciutat de Barcelona ha determinat un actiu comerç, el qual pot ésser dividit, des del punt d'ovir de l'economia nacional, en comerç interior i comerç exterior.

El comerç exterior es realitza de la mateixa manera que el comerç interior, amb el desventatge de que les ganàncies, en sa major part, queden fora de Catalunya.

Jamai un comerç exterior deu registrar-se per les mateixes normes del comerç interior, puix que per defectuós que sigui aquest, les ganàncies resten sempre entre els indígenes. El comerç exterior deu portar-se de tal manera que la mercaderia resulti al preu més baix.

L'Ajuntament de Barcelona, en establir el règim denominat de unificació de compres, segurament que no pretenia altra cosa que obtenir la carn més barata, amb el qual règim determinava una baixa de preu de la carn forastera i un preu també més baix de la carn produïda a Catalunya, puix, com s'ha vist, el preu del bestiar de carn a Catalunya es forma en virtut del preu que regeix pel bestiar importat.

Desgraciadament, el règim de unificació de compres durà poc en prou feines el suficient per a disfrutar dels seus efectes. Així que la cridòria dels ramaders gallecs fou prou sentida, per les baixes de preus que continuament s'originaven en el bestiar de Galícia, el *Gobernador Civil* decretà la suspensió d'aquest règim.

La unificació de compres es basava en una variació de la llei de l'oferta i de la demanda. Es sabut que cada abastidor o grup d'abastidors de Barcelona té varis compradors o comissionistes a Galícia, els quals recorren les fires i les cases de pagès adquirint el bestiar. Amb el règim de unificació de compres tot el bestiar que es sacrificava a l'escorxador de Barcelona havia d'ésser previament venut a un grup d'abastidors. Així, els compradors, que abans eren molts, de fet quedaven reduïts a un, mentre que els venedors continuaven essent el mateix nombre, o, si es vol, l'oferta era superior a la demanda i, per consegüent, la baixa de preus es realitzara necessàriament. Això fou el que succeí durant la brevíssima temporada que es practicà la unificació de compres.

El règim de unificació de compres té, no obstant, entre els molts aventatges, un fort inconvenient, i és el de que l'Ajuntament relaxès la seva intervenció i aleshores els beneficis d'aquest règim no arribessin al públic, quedant solament pels abastidors.

Fora d'aquest perill, el règim de unificació de compres no hauria de concretar-se per a satisfer les necessitats del consum de Barcelona, sinó que hauria d'estendre's a totes les poblacions que haguessin d'importar bestiar per atendre al llur abastiment de carns.

No estarà de més, per a cloure aquest article, copiar les bases per a l'establiment del règim de unificació de compres de bestiar boví, segons l'accord Consistorial de 22 de desembre de 1920.

Bases.—1.ª Les Compres del bestiar boví de totes classes, necessari per a l'abastiment d'aquesta plaça, les efectuaran els abastidors per medi de la seva Associació.

2.ª La Junta de la Associació tindrà amples facultats per a portar a terme la seva obligació, però, actuarà sempre sota la més directa fiscalització de l'Alcaldia, la qual podrà intervenir en tots els seus actes

i ordenar les inspeccions de la comptabilitat d'aquella Associació sempre que ho cregui pertinent.

3.ª Els caps seran entregats en viu als abastidors a l'Escorxador o en el local el·legit de comú acord per l'Associació dels abastidors, amb autorització de l'Alcaldia.

4.ª L'Alcaldia ficarà mensualment el preu unitari per quilo escorxat, així com els preus a què deuran ésser venuts al detall en les tendes i mercats.

5.ª Cada abastidor farà efectiu l'impost dels caps el mateix dia de la matança o, si aquest fos dia de festa, al dia següent. La dita Junta pendrà totes aquelles mides que cregui necessàries per a prevenir i sancionar qualsevol abús o frau en la matança, repartiment, preparació i pès dels animals escorxats.

6.ª A l'objecte de donar major estabilitat possible als preus del bestiar que es ven als abastidors, amb els beneficis que obtingui l'Associació es formarà un fons de reserva, destinat a cobrir les pèrdues que en època de carestia ocasioni la venda del bestiar. El 25 per cent dels beneficis obtinguts per l'Associació, segons balanç trimestral, ingressarà en el dit fons als fins referits.

7.ª En deixar el negoci qualsevol dels abastidors sigui, per la causa que sigui, es practicarà l'oportuna liquidació, entregant-se a l'interessat o als seus hereus l'impost que resulti, tant del capital com dels beneficis, si n'hi haguessin.

8.ª Mentre, a judici de la Junta, quedi assegurat el consum normal de la Ciutat, es facilitaran als abastidors que ho sol·licitin els caps de bestiar que necessitin per el negoci de reexpedicions. L'import del dit bestiar (el preu del qual ficarà la Junta en vista del seu cost i despeses) deurà fer-se efectiu al comptat; sempre a la seva lliure apreciació, l'Alcaldia podrà abrogar-se la facultat concedida a la Junta de l'Associació en aquesta base.

9.ª L'Associació estarà obligada a fomentar per tots els medis possibles la vinguda de bestiar en viu per a la seva venda a Barcelona, i especialment a realitzar una intensa propaganda en els centres productors i mercats catalans.

Estaran, demés, obligats a adquirir al comptat tot el bestiar que es presenti a l'Escorxador al preu corrent a la plaça per particulars i associacions de ramaders. Els funcionaris municipals de l'Escorxador cuidaran de que l'Associació dongui als dits particulars o associacions totes les facilitats compatibles amb les disposicions vigents.

10.ª L'Associació d'abastidors serà responsable dels perjudicis ocasionats als particulars o associacions que presentin caps a l'Escorxadador, per dificultats o resistència al compliment estricte de la base anterior, sense perjudici de les sancions que correspongui imposar a l'Alcaldia.

Classificació del consum i règim de matances. — 11.ª La Comissió mixta que actualment funciona cuidarà de classificar el consum que correspongui a cada carnisser i de verificar les certificacions que cregui precises. Segons la dita classificació es farà el repartiment de les carns bovines sacrificades en els Escorxadors d'aquesta ciutat.

12.ª La Junta de l'Associació d'abastidors, en vista de les existències de bestiar, i escoltada la expressada Comissió mixta, proposarà a l'Alcaldia, i aquesta determinarà el número de matances de bou i vedella que hagin de efectuar-se setmanalment, procurant que si no són diàries vagi alternant unes i altres.

Si l'existència de bestiar no permetés efectuar una matança completa, es procurarà matar per assortir de carn a un o més mercats i tendes del seu radi, observant-se torn rigorós, que senyalarà l'Alcaldia a proposta de la Comissió mixta.

En cas de persistir l'escassetat de bestiar, s'alternaran els dies de venda entre la carn de bou i la de vedella.

Abastiments de carns. — 13.ª La matança que correspongui efectuar a cada abastidor es fixarà sumant el consum assignat als seus carnisseres. Els abastidors deuran entregar a cada carnisser la carn que els correspongui, segons el consum que tinguin assignat.

En cas de que algún carnisser d'eixi d'adquirir, en qualsevol matança, part de la carn que li correspongui, segons classificació, deurà l'abastidor rebaixar-la o reduir-la de la matança.

Es considerarà falta greu, als efectes de la base 20, la transgressió de ço que aquí es disposa.

14.ª L'Alcaldia penirà tantes mides com cregui necessàries per a evitar abusos amb motiu de l'abastiment de carns a l'exèrcit, hospitals, establiments benèfics i vaixells.

Si tota o part de la carn sacrificada amb destí als centres, establiments i vaixells expressats es ven al, o per al consum públic, s'imposarà a l'abastidor que ho hagués sacrificat la sanció màxima establerta en la base 20. En cas de reincidència, l'Alcaldia, o a proposta de la Comissió mixta, retirarà al culpable el permís de matança.

Implantació i terme — 15.ª El règim aquí establert comen-

çarà a regir dins dels 15 dies següents a l'aprovació d'aquestes bases. Per consegüent, cada un dels abastidors, atenent-se a les instruccions que dongui la Junta de la Secció bovina de la seva Associació, circularà les ordres necessàries per a que oportunament deixin de comprar-se per compte particular els caps de bestiar boví.

16.ª Durant la vigència del règim establert en aquestes bases, quedarà en suspens l'atorgació de nous permisos de matança de bestiar boví en els Escorxadors d'aquesta ciutat. No gens, menys l'Ajuntament, previ acord consistorial, podrà concedir permisos a particulars o associacions de carnisers o altres, mitjançant que s'atenguin a tot ço que preceptuen aquestes bases.

17.ª Quan l'autoritat municipal consideri oportú deixar sense efecte el present règim, ho comunicarà als abastidors amb un mes d'antelació. Transcorregut l'indicat plaç, es practicarà el balanç de liquidació, entregant-se a cada abastidor la part que correspongui, tant del capital aportat com dels beneficis i fons de reserva, si n'hi hagués.

Fiances. — 18.ª L'Associació completarà dins del plaç de 15 dies les fiances avui existents en la Caixa municipal, procedents d'abastidors de bestiar boví, i que no siguin retirades pels seus propietaris, fins a la quantitat de 250,000 ptes.. en el ben entès que els títols de la Deuda Municipal seran admesos per tot el seu valor nominal.

La fiança no podrà ser retirada durant la vigència de les Bases.

Amb càrrec a la mateixa es faran efectives les multes imposades per l'Alcaldia, que deuran ser reposades en el terme de cinc dies.

19.ª Per a tots els casos en que una infracció de les Bases per l'Associació d'abastidors posi en perill la normalitat de l'abastiment de Barcelona, l'Associació reconeix a l'Alcaldia la facultat de decretar la incautació de tots els caps que es trobin a Barcelona, propietat de l'Associació o dels seus socis. Els caps tindran en tal cas la naturalesa de fiança subsidiària. Decretada la incautació, passaran a ser propietat de l'Ajuntament i seran venuts per l'Alcaldia al preu de taxa, abonant-se solament als seus antics propietaris aquella part del preu que no vingui efectada per multes imposades als abastidors.

Tant la fiança en metàl·lic com la subsidiària dels caps s'entendrà constituïda amb caràcter solidari respecte de tots els abastidors que formen part de la Associació.

Multes. — 20.ª L'Alcaldia podrà imposar a la Associació o als abastidors multes per infracció de les presents bases.

Quan es tracti de faltes que no representin un entorpiment de l'abastiment, de 25 a 2,000 pessetes.

Quan es tracti de faltes que posin en perill o dificultin de fet l'abastiment, de 100 a 25,000 ptes., la primera vegada, i en cas de reincidència, l'Alcaldia podrà decretar la pèrdua total de la fiança, sense perjudici de la facultat d'incautació a que es refereix la base anterior».

5. — LES MANERES DE TRIBUTACIÓ

Els municipis podrien emprar diverses maneres de gravar la carn, de les quals unes podrien contribuir a que la carn fos més bona i barata.

Aquestes maneres de tributació són les següents:

1.ª *Per cap i espècie en viu, independentment del pès de l'animal.*

2.ª *Per cap i espècie en viu, segons el pès.*

3.ª *Pel pès de la carn neta.*

4.ª *Pel rendiment.*

5.ª *Per edats o classes d'animals de cada espècie, amb una de les formes anterior, o amb tarifa pròpia.*

6.ª *Per una graduació positiva o negativa, calculant previamente un promig de rendiment per a cada classe i espècies d'animals.*

7.ª *Per una forma combinada entre les maneres expressades.*

De les maneres de tributació anunciades amb cada una de elles, els Ajuntaments, fets els càlculs deguts, podrien ingressar la mateixa quantitat que el sistema de tributació que actualment regeix. Salvada aquesta condició importantíssima pels municipis, caldrà estudiar quines de les maneres anunciades és la millor per a aconseguir que la carn sigui bona i al mateix temps més barata, puix que per a la finalitat que es persegueix no és igual utilitzar una que altra manera de tributar.

La forma primera és la que algunes vegades s'ha aconsellat als municipis, però, té el defecte de que la preferència seria pels animals de molt pès, grassos o magres, quedant-ne perjudicats els propietaris d'animals de raça petita o bé molt joves.

El públic es veuria obligat a consumir carn d'animal adult

o vell, puix que els animals joves, xais i vedelles, pagant igual que els moltons i els bous, resultaria que la carn tendra seria molt cara.

La forma segona exclou els inconvenients de la primera, car els animals tributarien segons el pès, i com que en dos animals del mateix pès el rendiment, o sigui la carn útil, fora diferent, l'abastidor preferiria l'animal engreixat a l'animal magre.

A més, aquesta forma permetria complaure el gust del nostre públic, que s'estima la carn tendra i de talls petits, i al taller, que prefereix en igualtat de pès, un major nombre de caps per a tenir ben assortida la taula de venda.

La forma tercera és la que actualment practica la majoria de municipis, amb la qual no es fa diferència entre la carn bona i dolenta. En virtut d'aquesta forma de tributació, els abastidors tindrien en algunes ocasions un marcat interès en sacrificar animals magres, perquè en mil quilos de carn, per exemple, hi entraran més pell i major quantitat de menuts que no pas sacrificant bestiar ben engreixat.

És natural que el públic es queixi d'haver de consumir carn dura, com és la de l'animal magre; que el productor o ramader no estigui content per privar-li d'exercir la indústria de l'engreixament, puix que moltes vegades es troba en dificultats per a vendre animals ben engreixats, essent preferits els magres.

La forma quarta obtindria un efecte diferent, segons la modalitat de tributar.

Si la percepció es fes de manera que es gravés per igual el quilo de carn d'animal de fort que de dèbil rendiment, no hi hauria, per part de l'abastidor, cap interès en escorxar bèsties grasses.

Es per això que la tributació per rendiment solament podria ésser eficaç en la manera que es dirà en la forma sexta.

La forma quinta permetria una distinció entre les diverses classes d'animals dintre una mateixa espècie, podent-se aplicar a cada classe la manera tributària de les formes anteriors.

També podria aplicar-se una tarifa pròpia per edats i classes d'animals. Però l'edat d'un animal no és pas garantia suficient per a que la carn sigui bona. No obstant, aquesta forma es troba es-

tablerta en alguns municipis. Per la nostra part, creiem que no respon a l'objecte que es desitja.

La forma sexta és potser la més lògica, però, té moltes dificultats en l'ordre pràctic.

Per aquesta forma la percepció de l'import fora com segueix: Un bou gras, per exemple, produeix un rendiment de 56 per 100, o sigui, de pès net. El rendiment de 56 per cent podria ésser el punt de partida de la graduació positiva o negativa de tributació. Suposant que l'impost sigui de 0'26 ptes. quilo del pès net de l'animal que ha donat el 56 per cent de rendiment, es podria formar una escala per l'estil:

Bous de rendiment del 56 ‰,	pagarien	0'26 ptes. quilo
id.	57 ‰	» 0'25 » »
id.	58 ‰	» 0'24 » »
id.	59 ‰	» 0'23 » »
id.	60 ‰	» 0'22 » »
id.	61 ‰	» 0'21 » »
id.	62 ‰	» 0'20 » »

Més enllà de 62 per cent es pagaria igual, car aleshores no hi hauria d'haver cap aventatge pels animals de passant aquest rendiment per ésser massa grassos, la carn dels quals no gustaria al públic, com tampoc un engreixement excessiu no és beneficiós pel productor.

Per obligar indirectament a menar a l'escorxador animals grassos, la tarifa pels animals de rendiment inferior al 56 ‰ podria ésser per quilo:

Bous de	56 - 54 ‰	0'24 ptes.
id.	54 - 52 ‰	0'26 »
id.	52 - 50 ‰	0'28 »
id.	50 - 48 ‰	0'32 »
id.	48 - 46 ‰	0'40 »

Per les vedelles i els petits remugants l'escala hauria d'ésser més pronunciada, puix que dits animals, pesant poc, els efectes de

la graduació tributària resultarien insensibles si no fossin més accentuats.

Si la llei municipal no permetés la variació que s'acaba d'exposar, pel que es refereix a la percepció de consums o arbitris, es podria potser, trobar una manera d'aplicar un impost que respongués al sentit de la graduació positiva i negativa que ha servit d'exemple.

Però, la forma sexta ofereix moltes dificultats d'aplicació. En primer lloc, les pesades haurien d'ésser individuals, puix que el resultat de tributació no fora igual, englobant dues bèsties, de les que una pesés net el 58 i l'altra rendís el 48 per cent.

Les pesades col·lectives foren l'anul·lació del sistema.

El promig de rendiment, en el punt en què es considera que la carn reuneix bones condicions, no és igual per a les diverses espècies animals ni dintre una mateixa espècie en les diferents edats. El sistema comportaria la fixació del rendiment tipus adequada a la diversitat expressada, conjuntament amb escala de tarifa pròpia.

El rendiment, com se sap, essent el percentatge de la carn neta, l'animal, després d'escorxat, s'hauria de pesar encara una altra vegada.

Doncs, la forma sexta, tot i essent la més lògica, és impracticable en els escorxadors importants, perquè cada cap comportaria pesar-lo dues vegades, i per cada categoria d'animals s'hauria d'aplicar una tarifa diferent i diferent fora també la suma de tributació. Una administració complexa és un entorpiment al negoci, però que l'hagi de sofrir un català, més que un obstacle, és quelcom que repugna el seu esperit, molt ben raçat.

De les formes expressades, la que sembla més apropiada a la finalitat que es vol és la forma segona, o sigui la de percepció de l'impost per pès viu.

Aquesta forma permetria les pesades col·lectives i no hauria de pesar-se dues vegades, com en la forma quarta, a més de que les pesades haurien d'ésser individuals. Tampoc fora necessari establir una classificació d'animals per edats.

La forma segona no representaria cap coacció pel públic,

obligant-lo a consumir carn d'animal jove o vell, com podria succeir en la forma primera, en virtut de la qual els animals adults serien els preferits.

Per altra part, l'abastidor estaria fortament interessat en proveir-se d'animals d'alt rendiment, car la diferència entre un animal magre o gras fora molt grossa.

Un bou de 600 quilos, pès viu, per exemple, que rendís el 46% de carn útil, i un altre, del mateix pès viu, del 56% de rendiment, el primer donaria 276 quilos de carn, l'altre 336, o sigui, 60 quilos més de carn a favor del bou engreixat. Suposem, que el bou costés 1,200 pessetes i que la percepció de l'impost de consums es comptés a la meitat del que val avui, o siguin 13'20 ptes. els 100 quilos, més 7 pessetes de drets d'inspecció i altres, el bou costaria en total (1,200 + 86'20) 1,286'20 ptes.

El quilo de carn de bou engreixat o magre seria diferent, car les 1,286'20 ptes., partides per 276 o 336 quilos, el cost del primer fora de 4'65 ptes., mentre que el quilo de carn de bou engreixat no vindria a més de 3'82; és a dir, a 83 cèntims menys per quilo.

En realitat, el comprador d'un bou magre de 600 quilos de pès viu no podria pagar-ne més de 971 pessetes, en lloc de 1,200, o sigui 229 pessetes de menys.

La taula que vengués carn de bou engreixat s'acreditaria; la que expendís carn com sola de sabata no faria gaire parròquia.

La fórmula preconitzada és favorable als interessos del productor. De una part, la indústria de l'engreixament, que avui no es practica, fora obligada, per altra part, hi hauria una gran tendència a sacrificar animals joves, ja per ésser la carn d'aquests animals més ben acceptada pel públic com també més beneficiosa pel ramader i per l'abastidor.

No cal insistir que la carn d'animal jove gosa de les preferències del consumidor. El gust del públic està d'acord amb les conveniències del productor i de l'intermediari.

El ramader troba més benecifi en els engreixaments d'animals joves que adults o vells.

La producció d'un quilo de pès viu d'animal herbívor jove no costa més que uns set quilos, terme mig, de matèria seca ali-

mentícia, en tant que per un quilo de pès viu d'adult, s'ha de menester el doble d'aliments.

L'intermediari o abastidor surt més gananciós sacrificant bestiar jove. En primer lloc, les compres, efectuant-se per cap i no per sumes de quilos, quant més caps componen una partida o ramat hi ha major nombre d'unitats comercials i, per consegüent, més beneficis. Altra ganància està representada per un major nombre de pells i menuts.

Els Ajuntaments haurien d'implantar el sistema de la percepció de l'impost de consums o d'arbitris en pès viu, en lloc de la manera com es realitza actualment, que es fa per pès net.

El tipus d'impost podria ésser el de la meitat del que es paga en net. Una variació en la suma total d'ingressos de la recaudació podria anar seguida de una modificació paral·lela del tipus ficat.

Els Ajuntaments que adoptessin la forma que s'acaba de proposar cooperarien eficaçment a proporcionar als consumidors una carn bona i, per tant, barata; indirectament originarien la neixença de la indústria de l'engreixement de bestiar boví i llaner, que, degut principalment als efectes de l'actual sistema de tributació, favorable al sacrifici d'animals magres, l'engreixement de bestiar resulta anti-econòmic, i de passada es condemna al públic, sobre tot el barceloní, a haver de consumir una carn impròpia de una ciutat administrada.

6. — UN ESCORXADOR NOU A BARCELONA

S'ha parlat moltes vegades de construir un Escorxador nou a la capital, Escorxador sol o amb l'anexe d'un Mercat lliure. Hem vist que el Mercat central, admetent la continuació de l'actual política de carns, que els beneficis que havia de reportar aquest establiment eren més aparents que reals, i una cosa semblant es podria dir de l'Escorxador, que ja no és pas un enraonament, però si un projecte en marxa, com explica el document que segueix:

A proposta del Consell de Govern Municipal, acordà l'Ajuntament, en sessió del dia 18 de desembre de l'any passat (1918) amb l'objecte de resoldre el problema de la construcció d'un nou Escorxador, invitar a tots els senyors arquitectes i enginyers d'aquest municipi, i als enginyers i arquitectes tant nacionals com estrangers que manifestin a la Municipalitat, per escrit, en un termini de 30 dies, a comptar des de la notificació individual o la publicació de l'anunci al *Boletín Oficial* de la província, *Gaceta* de Madrid o de la premsa estrangera, si es consideren especialment preparats per actuar com assessors de l'Ajuntament en tot lo que es guarda a la construcció, pla financier i reglamentació d'un nou Escorxador modern, traçant el pla de la forma com portarien a cap aquesta qüestió en el cas que l'Ajuntament els la confiés. Durant els 30 dies més amunt indicats, estarà l'expedient a disposició de tots els que s'interessin en l'assumpte, a les oficines de la secció d'Hisenda, la qual haurà de facilitar-los totes les dades estadístiques de què disposa.

La tasca de la persona el·legida haurà de ser feta dintre el termini màxim de nou mesos, i comprendrà el següent:

a) Problema de l'emplaçament, indicant aviat si són aprofitables a l'efecte els terrenys de l'actual Escorxador i altres propietats de l'Ajuntament, o bé si és imprescindible convocar un concurs per a l'adquisició de terrenys, en qual cas formularà rapidíssimament les bases del mateix.

b) Pla general de la construcció i explotació, perquè l'Ajuntament pugui decidir en coneixement de causa complet fins a quin punt ha de tenir el futur escorxador les característiques d'un escorxador industrial modern i fins a quin punt permeten les circumstàncies especials de Barcelona l'incorporació al mateix dels serveis la prestació dels quals està avui confiada totalment a la iniciativa privada.

c) Avant projecte detallat de les obres i instal·lacions i avenç de pressupost de les mateixes perquè l'Ajuntament pugui preparar el seu corresponent pla financier.

d) Línies generals de la reglamentació dels serveis exigits per les condicions del nou Escorxador.

Com a remuneració pel servei de assessoria, formació de avant projecte i altres treballs expressats a l'article anterior, la persona el·legida cobrarà la quantitat de 50,000 pessetes, a càrrec de les quals caldrà satisfer totes les despeses i inclús les de materials d'estudi i dels viatges necessaris per al coneixement dels escorxadors més moderns.

L'avant projecte i altres treballs realitzats pel facultatiu que resulti nomenat quedaran de propietat de l'Ajuntament. Aquest tindrà absoluta

llibertat per a executar o no el dit projecte, i podrà igualment acordar que sigui un altre facultatiu el que s'encarregui de la direcció de les obres, de manera que el facultatiu nomenat en mèrits de la proposició del present dictament no tindrà altres drets que els de cobrar els honoraris establerts.

Acceptats per l'Ajuntament l'avant projecte formulat pel tècnic assessor i altres treballs que es refereixen els paràgrafs a, b, c i d, es procedirà pel mateix o altre facultatiu, a discreció de l'Ajuntament, a redactar el projecte definitiu de l'obra per a posar aquesta a subhasta o concurs, d'acord amb l'avant projecte i les modificacions que jutgi convenient introduir-hi l'Ajuntament. La remuneració d'aquest treball, així com la de director de les obres, es regularà per les tarifes oficials de la professió. Si l'Ajuntament encarregués l'execució del projecte i direcció de les obres al facultatiu encarregat de l'avant projecte, es descomptarà de l'import de sos honoraris la quantitat de 50,000 pessetes per ell cobrada en mèrits del que prescriu l'extrem anterior. El projecte haurà d'encloure tot el que es refereixi a construcció dels edificis, habilitació del terreny, instal·lació interior de l'Escorxador, fins a deixar-lo en situació de funcionar, tenint en compte que és propòsit de l'Ajuntament que no s'inverteixin més de tres any en l'execució de totes les obres.

L'Ajuntament, en hora oportuna determinarà la forma com han de completar-se els estudis en tot allò que esguardi a l'organització administrativa i a la preparació financiera

Els milions de pessetes que s'haurien de gastar per a la construcció d'un Escorxador a la capital, resultaria més remunerador per a la economia nacional que solament se n'emprés una part edificant-ne varis, i no a la ciutat, sinó fora de Barcelona, en distintes comarques. Per això potser fora convenient una acció conjunta de l'Ajuntament i de la Mancomunitat.

Dels escorxadors comarcals s'en parlarà tot seguit. Diem no més que els escorxadors forans no comporten necessàriament la desaparició de l'actual Escorxador.

Raons d'ordre sanitari i econòmic haurien d'impedir que la carn que consumís Catalunya no fos sacrificada en escorxadors catalans. Així, doncs, tot el bestiar d'importació deuria sacrificar-se a Barcelona. Si es consentís que el bestiar d'importació es

matés en els al·ludits escorxadors comarcals, ni sisquera fora necessari l'escorxador actual de Barcelona.

Es per això que tant en un cas com en altre, la construcció d'un nou Escorxador ens sembla una mala orientació.

7. — LA CREACIÓ D'ESCORXADORS COMARCALS

Representaria un gran estalvi de transports i de pèrdua de pès el que el bestiar es pogués matar en els centres de producció. No és pas la primera vegada que diem que al Ripollés, Plana de Vich, Vallès, Alt Empordà, Baix Empordà, Selva, Pla de Llèyda i Urgell hi hauria d'haver escorxadors comarcals.

Aquests establiments serien la causa de què es produís a seguit un fort augment de bestiar de carn. De la mateixa manera que les sucreres han determinat la creació de centres productors de bledarava o remolatxa, al voltant de cada escorxador s'establiria una zona de bestiar d'engreixement. I tingui's en compte que la indústria de l'engreixement en les espècies bovina i llanera és explotació desconeguda, car els animals es menen a l'escorxador quan s'hauria de començar d'engreixar-los.

Les comarques transcrites, totes elles de gran i variada producció ramadera i agrícola, podrien originar la formació d'un tren que, carregat de carn, aviram, conills, llet, ous, fruites i verdures arribés a la capital a les quatre de la matinada.

Aquesta proposta podria semblar un contra sentit, puix que si Barcelona s'abasteix principalment de carns forasteres no calen, per consegüent, els escorxadors comarcals.

Hi hauria una contradicció partint del supòsit de que la població animal per a carn hagués de restar estacionada o que la quantitat d'aliments de que es disposa fos limitada.

Però, el propòsit de crear escorxadors comarcals respon a un medi de foment de la ramaderia. Els escorxadors comarcals augmentarien la producció de carn en dos sentits: numèricament i determinant un major pès dels animals.

L'engreixement estabulat, que és l'únic que es practica a Catalunya, es realitza, principalment, amb aliments concentrats, granes, farines i residus de molinaria, sucreria i olieria. Les granes són d'importació. El blat de moro, faves, ordi i civada, es dona als animals íntegre, al natural o en farina.

En quant als residus industrials mencionats que, consumits pel bestiar obtenen un bon preu i a l'ensem permeten l'existència d'aquelles indústries, sinó fos per la ramaderia, moltes farine-res de Catalunya, que constitueixen una de les indústries més importants, haurien de plegar. Una forta ramaderia a Catalunya seria la causa de que s'establissin una pila d'indústries agrícoles que avui, o pel seu nombre no tenen cap importància, o que són totalment desconegudes.

I Barcelona, sens que particularment en surti perjudicada, no pot restar indeferent a la riquesa de Catalunya.

Els escorxadors comarcals, a la llarga, podrien determinar la producció de una quantitat de carn que la de importació arribés a constituir una petita part de la que necessita l'abastiment de Catalunya, i llavors el preu no seria pas format pel que resulta el bestiar foraster, sinó pel fabricat a la nostra terra, sempre a un preu inferior al foraster. És a dir, els escorxadors comarcals devindrien una causa permanent de producció de carn a baix preu.

8. — EL MERCAT DE CARNS

En lloc de l'Escorxador central, escorxadors comarcals; en comptes d'un Mercat central de bestiar, un Mercat de carns. Veu's aquí una solució.

La construcció d'escorxadors comarcals fora més barata que a la capital. L'edifici d'un Mercat de carns fora incomparablement de menys cost que un Mercat per a bestiar.

L'existència de l'Escorxador a Barcelona significa una man-tança per l'endemà, o tot el més per dos dies. Les existències a un Mercat de carns podrien ésser, al menys, per vuit dies. L'angú-nia de la capital — massa fresca encara per no recordar-la — no es

tornaria a repetir; Barcelona tindria sempre carn al menys per una setmana.

El carnisser o taller aniria al mercat de carns a comprar els troços que hauria de menester per a despatxar al cap de poques hores. Una pila dels inconvenients dels nombrosos intermediaris quedarien eliminats.

Per altra part, la indústria pecuària podria realitzar els engreixements a l'època de menys cost de producció, la qual cosa podria traduir-se en una baratura positiva de la carn.

Pel que es refereix al bestiar de importació, hi ha temporades de l'any que, anant també més barat, la diferència de preu de l'època que va més car potser, seria inferior al cost de conservació de les carns frigorífiques i, per consegüent, una economia a realitzar per a traduir-la a un preu més baix de la carn que es ven al públic.

L'Ajuntament de Barcelona, instal·lant un Mercat de carns amb relació als escorxadors comarcals, podria descarregar-se d'un servei tan complicat com és el de l'Escorxador, i el seu erari no en patiria, perquè l'impost podria cobrar-lo en el mateix Mercat de carns.

No cal dir que, suprimint l'Escorxador de Barcelona, l'Ajuntament no per això hauria de descuidar la inspecció sanitària de les carns, la qual deuria practicar-se en la forma que cregués més garantitzada.

9. — ORIENTACIÓ A LA RAMADERIA CATALANA PEL QUE AFECTA A LA PRODUCCIÓ DE CARNS

Ja s'ha vist que Catalunya consumeix carns per una valor de 250 milions de pessetes anyals i que la producció catalana no abasteix totalment el consum, havent de importar anyalment bestiar per 100 milions de pessetes.

Conseqüència d'això es planteja aquí un problema d'economia nacional. Saber si és convenient, donada la capacitat ramade-

ra de Catalunya, produir les carns que manquen al nostre consum o bé que la ramaderia persisteixi i accentuï encare més l'orientació que de natural segueix.

La resposta, econòmicament parlant, és sempre la mateixa, produir el que més benefici rendeixi.

Si Catalunya es proposés abastir als seus escorxadors de carn podria fer-ho, però aquest gust es pagaria molt car. Una orientació en aquest sentit guardaria una certa semblança amb aquell propietari de una masia que tingués el prurit de produir tot el que ha de menester pel seu consum, tenint la finca dividida en troços sembrats de blat, amb unes quantes oliveres, llegums, vinyes, arbres fruiters, cànem, etc., mentre que la finca està indicada per la monocultura o dos cultius solament.

Totes les produccions són antieconòmiques, si el mercat ofereix els productes a un preu igual o inferior al que a aquell propietari li costen de produir. O, si es vol, el gust de que la finca dongui una gran varietat de productes priva d'obtenir-ne el màxim de rendiment.

Una cosa semblant passaria si la ramaderia catalana es dediqués a cobrir el dèficit de la producció de carn, podent treure més profit amb altres explotacions zootècniques.

Afortunadament, la part més grossa del capital emprat en ramaderia és amb el bestiar de peu rodó. Una bèstia per a l'escorxador la seva valor comercial es mesura a quilos; un animal de treball s'estima per moltes altres propietats.

Cosa igual es podria dir per l'espècie bovina, considerant les vaques lleteres i els bous de treball.

I per sobre de tot la producció de sementals, els quals reproductors, entre tots els animals, són els que més es paguen. 600 quilos de bou valen 1,200 ptes., però un cavall i una vaca lletera del mateix pes costen 3,000 pessetes cada un. I un guarà de 350 quilos, de 4 a 8,000 ptes.

La ramaderia catalana deu produir ço que el mercat paga més o, el que és equivalent, produir la mercaderia que deixi més benefici al productor.

Fora del bestiar de peu rodó (els tallers que venen animals

d'aquesta mena no tenen cap importància), tots els animals de les altres espècies ramaderes van a parar a l'escorxador.

Així, doncs, quan d'entre la producció bovina se n'hagués escollit els vedells que han de devenir bous de treball i toros, i d'entre les vedelles les vaques de cria i treball i les vaques lleteres, aquest sobrant és el que amb nom de vedella la ramaderia catalana ha de portar a l'escorxador. Però, no expressament produir el vedell i el bou per a carn, sinò que el primer resulti dels animals joves que, per diverses circumstàncies, no era convenient que, devinguessin toros, bous de treball i vaques de cria i treball, o vaques de llet. Que el bou produït a Catalunya destinat a l'escorxador no sigui altre que la vaca lletera que ha acabat la forta producció de llet; la vaca de cria i treball cap els set o vuit anys; el bou de treball als cinc o sis anys.

La ramaderia catalana no deu portar altres animals de l'espècie bovina a l'escorxador que els que no han pogut ésser utilitzats en funcions de més rendiment.

Tota la producció de carns de les espècies bovina, llanera i cabrina deu considerar-se com un residu de la indústria pecuària.

L'espècie llanera que s'explota a Catalunya està tota ella destinada a l'escorxador. Aparentment és un contrasentit comparar el destí d'aquesta espècie amb les funcions assignades a l'espècie bovina. Però, no és així. El bestiar de llana és també un veritable residu. Els ramats d'ovelles, quan pasturen a muntanya, repasen el prats on els bous han pasturat. A terra baixa aprofiten herbes que difícilment aprofitarien tant bé les altres espècies. De manera que, si aquells pasturatges, tant de muntanya com de terra baixa, no fossin consumits pel bestiar llaner, foren perduts, sense profit de ningú, per la economia catalana.

Les cabres de llet poden comparar-se a les vaques lleteres, i les cabres de cria a les ovelles.

Si els grans i petits remugants concorren a l'escorxador en forma de residu amb el bestiar perquè la cosa difereix. Els porcs s'exploten exclusivament per a la producció de carn. L'espècie porcina no té altra funció econòmica: carn i greix. Però, tampoc hi ha cap espècie que en rendiments de carns i greix pugui com-

parar-se al porc. Mentre que el remugant més ben engreixat no depassa dels 65 per cent de carn neta (el promig el 52); en el bestiar porquí els rendiments poden arribar al 88 per cent. El porc fabrica la carn de una manera molt econòmica; un vedell ha de menester de 6 a 9 quilos de matèria seca per a formar un quilo de pès viu; un bou de 12 a 16; un porc de 2'25 a 4'5. La facilitat en que es reprodueix l'espècie porcina i les condicions òptimes amb que s'engreixa fan que els ramaders catalans augmentin cada any la producció d'aquests animals.

Pel que es refereix a l'espècie porcina, és de doldre que a hores d'ara no s'hagi cobert el dèficit de producció i que hagin de venir de fora molts mils caps cada any per abastir el nostre consum.

Fora de l'espècie porcina, els ramaders catalans no s'han de preocupar de nivellar el dèficit. Però, això no significa en cap de les maneres que les bèsties de peu forcat destinades a l'escorxadador hi vagin sense cap mena de cura, sinó que, pel contrari, han d'estar ben engreixades.

Que el nom de residu no s'interpreti com una matèria que hagi d'anar a parar a les escombraries, sinó en el veritable sentit, o sigui el d'un producte secundari de la indústria que s'explota. No hi ha pas cap farinera que llensi el garbillo, el sagó i les quartes, malgrat que la farina sigui el producte principal i tots els altres, el garbillo, sagó, etz. i els residus o productes secundaris.

Els farinares valoren tan com poden els residus; així també el ramader que exploti vaques lleteres o bous de treball, etz., si ha de menar un animal a l'escorxadador li portarà ben engreixat per a treure'n el màxim de profit. No s'oblidi, però, que en certes ocasions les despulles valen tant o més que la farina.

10 — L'OBRA RAMADERA DE LA MANCOMUNITAT

La importància de la Ramaderia catalana no ha passat desapercebuda per la Mancomunitat. Abans de la Mancomunitat, la Ramaderia, com tantes altres riqueses de Catalunya, no era sisquera ovirada. Ha estat la Mancomunitat qui ha fet veure tota la valor de la riquesa pecuària.

El capital ramader de Catalunya equival aproximadament a 1,000 milions de pessetes. Per a fomentar aquesta riquesa, per a posar la Ramaderia en condicions de una indústria en funció racional, és a dir, produint a baix preu, res s'havia fet abans de la Mancomunitat.

La Mancomunitat, capacitant-se de que la Ramaderia no solament constituïa una de les primeres riqueses nacionals, sinó que al mateix temps era una riquesa *socialitzada*, és a dir, repartida entre un gran nombre de propietaris, per aquesta doble raó, i dintre els medis escassos en que compta, ha vingut realitzant gairebé des del moment de la seva creació una tasca en pro dels interessos pecuaris, lenta, constant i ascencional.

Per medi de conferències a tots els pobles ramaders de Catalunya s'ha procurat imbuir als pagesos la correcció de llurs explotacions pecuàries. En pobles, centres de producció, s'han celebrat cursets, compostos de deu o dotze lliçons, en els que s'ha procurat donar una idea de conjunt de la indústria pecuària aplicada a la comarca on es realitzava el curset. Cursets i conferències van seguint encara.

Els efectes de la instrucció ambulant, per més que els conferenciants s'esforcin en ésser concrets, usant un llenguatge planer, sense tecnicisme de cap mena, a fi que la paraula no enterboleixi el concepte, els efectes són sempre tardans, car les millores preconitzades en els cursets i conferències pocs són els ramaders a implantar-les desseguit. La majoria dels oïents esperen que el veí practiqui ço que se'ls ha recomanat. És per això que la tasca d'avui no fructificarà fins al cap de llarg temps. El progrés agrícola

i ramader es realitza, principalment, per còpia. La massa ramadera no és pas molt instruïda, la qual cosa devé un obstacle per a executar ràpidament les innovacions.

Però, a la economia nacional convenia i convé modificar el més aviat possible els elements que componen les explotacions pecuàries.

Un d'aquests elements, els animals reproductors, adolien, en general, de mala conformació i, el que és, potser, pitjor, de una manca absoluta d'orientació. La mateixa necessitat assenyala el remei. Calia dotar als ramaders de reproductors que individualment responguessin a la finalitat econòmica que tot industrial desitja assolir, i per altra part era imprescindible, per exigències de tota economia nacional organitzada, que la producció pecuària estigués orientada a la manera convenient als interessos de la totalitat dels ramaders.

Per a que la Ramaderia comptés amb bons reproductors, la Mancomunitat podia optar entre dos procediments principals: el d'adquirir sementals i fer-los actuar en els centres de cria, o estimular els ramaders per a que ells mateixos els posseïssin, millorant-los continuament. La Mancomunitat, amb molt bon encert, escollí aquest últim procediment, car, amb l'altre, s'exposava a que els ramaders confiessin massa amb l'acció estatal de la Mancomunitat, amb detriment de llur capacitat industrial, i la millora del bestiar es practiqués sense una intervenció directa dels productors. L'orientació ramadera de la Mancomunitat va a l'obtenció de sementals de les distintes espècies, puix que els animals de llavor són els que més valen. Malament s'encarrilaria als ramaders a una producció si prèviament es treia de la seva inconveniència el posseir sementals, és a dir, els elements que ells mateixos havien de produir preferentment.

També s'havia de considerar que, segons per quines idees polítiques, no encaixa bé que l'Estat (Mancomunitat) prengui una part activa en una indústria determinada, mentre que no existeix cap escola política disconforme en estimular el mèrit dels industrials.

L'altre procediment que segueix la Mancomunitat, donant

forts premis als propietaris dels sementals que més s'ajusten al tipus descrit en el programa dels Concursos, té, en primer lloc, l'aventatge de no haver de posseir el grandió número de sementals que necessitaria la cria de Catalunya, la qual cosa equival també en no incorporar-se alguns centenars d'empleats amb la consegüent administració més o menys complicada. Però, això, potser fora secundari. L'essencial en aquest cas és el de convertir el ramader lo més apte possible en l'exercici de la seva indústria. El ramader que adquireix un semental és un ramader que ha *estudiat* l'animal. Quan aquest ramader el mena a un Concurs, pensant potser obtenir el primer premi i no se li adjudica, el compara al semental que ha estat premiat en el lloc que ell pensava correspondre el seu. Aquesta comparació és un altre estudi. Cada Concurs representa una lliçó viva, pràctica, constituint una major capacitat en la coneixença dels reproductors. Si per una part els Concursos de reproductors doten de una major coneixença als ramaders, per altra part els Concursos serveixen per originar el tipus comarcal, homogenitzant la població animal i millorant-la a cada generació.

La tasca de la millora del bestiar no és realitzable en mitja dotzena d'anys. Per això la Mancomunitat repeteix a cada comarca els Concursos any per altre, i els seguirà repetint fins que la Ramaderia de Catalunya guanyi la perfecció que ha assolit en les nacions que millor la posseeixen.

Conferències, cursets i Concursos de reproductors vé a ésser l'acció ramadera divulgadora de la Mancomunitat. Aquesta acció marxa paral·lela a una altra d'efectes menys ostensibles però, de una eficàcia definitiva: són els estudis d'Agriculturá i de Zootècnia.

L'Escola Superior d'Agricultura de la Mancomunitat, confeïx dos títols: el de Tècnic i el d'Enginyer Agrícola. Tant en l'un com en l'altre els estudis de Ramaderia ocupen dintre el conjunt de l'Agricultura la plaça que els pertoca. Els Enginyers agrícoles poden encara especialitzar els seus estudis en Ramaderia, de manera que hi han poques escoles d'agricultura en què l'ensenyança ramadera hi sigui tan ben atesa.

Però, la Ramaderia, com ja s'ha vist en l'article «Crítica de

la producció ramadera» (pàg. 49), té una tendència a independitzar-se de l'Agricultura i a que les indústries de productes animals passin a ocupar un lloc important en la Economia nacional. La Mancomunitat, lluny d'oposar-se a la evolució de la Ramaderia, el que ha procurat ha estat atrapar aquest moment evolutiu i conviure amb tots els avenços que el temps vagi marcant.

Per la importància de la Ramaderia catalana convenia que un altre centre docent es fundés, i la Mancomunitat ho ha fet, creant l'Escola Superior de Zootècnia.

L'Escola Superior de Zootècnia està destinada a formar els tècnics de la Ramaderia i de les indústries dels productes animals. Tindran els alumnes sortits de l'Escola Superior de Zootècnia — que portaran el nom d'Enginyers Zootècnics i Enginyers i Metges Zootècnics, — un camp il·limitat d'acció. Les nostres races de bestiar s'han de perfeccionar; tota l'alimentació a que estan subjectes els animals s'ha de corregir i les pràctiques higièniques s'han d'imposar.

Les indústries de productes animals, algunes d'elles tot just iniciades, han de desenrotllar-se, i moltíssimes hauran d'ésser de nova creació. Aviram i conills i altres animals no domèstics, però susceptibles d'explotació, completaran l'acció industrial dels enginyers zootècnics, dels quals Catalunya té el dret d'esperar que originin un augment de riquesa, tant per una major intensificació de l'existent com per les indústries noves que estableixin.

Els Enginyers zootècnics poden passar-se Metges zootècnics i entendre en malalties d'animals, car aquests estudis, tan interessants per a la conservació del bestiar, no s'han practicat a Catalunya. Una pila de malalties, causants de moltes baixes de la nostra Ramaderia, són científicament desconegudes o sense remei per evitar-les o guarir-les.

Els professors mèdics de l'Escola Superior de Zootècnia i els tècnics de Patologia dels Serveis de Ramaderia, conjuminant llurs treballs d'investigació, podrien ésser els precursors de l'Institut de Patologia animal.

La Mancomunitat no vol deixar una sola clapa orfe d'instrucció: des dels estudis superiors fins als més elementals, des d'aquells

nois que llurs pares els poden pagar la carrera fins als més humils que, inclús de franc, seran mantinguts i instruïts, devenint aquests últims caps de colla (capataços), a aquells altres que, per diversos motius estan privats d'eixir del poble, els quals podran esser instruïts per l'Escola de correspondència o ensenyament postal, tota la joventut que senti aficions ramaderes, tota ella podrà participar dels benefets de la instrucció.

Aquesta acció cultural de la Mancomunitat, tan extensa i tan intensa, forçosament ha de produir uns magnífics resultats. Catalunya, per la perseverància cultural del seu govern, devindrà un dels països on els industrials de la Ramaderia i dels productes animals sabran produir més barat, i en produir a baix preu, no solament hi ha l'orgull que dona el mestratge, sinó que també inclou l'estabilitat industrial, assegurant a l'ensemps un màxim de beneficis als productors i una major baratura als consumidors.

La Mancomunitat, de la seva acció ramadera pot parlar-ne alt. El que escriu aquestes ratlles ha visitat les principals institucions on pot apendre's Zootècnia o ciència de la Ramaderia de França, Suïssa, Bèlgica, Holanda, Alemanya, Dinamarca, Gran Bretanya i Irlanda, i en cap de aquests països existeix un centre docent que pugui comparar-se al que devindrà en pocs anys l'Escola Superior de Zootècnia.

CONCLUSIONS

1.ª Catalunya ha d'importar bestiar de carn per 100 milions de pessetes anyals. Però la Ramaderia catalana no ha d'encaminar-se a l'abastiment total de carns, sinó a produir animals del mes alt rendiment, els quals no són precisament els destinats a l'Escorxador.

2.ª El bestiar d'importació, havent de venir forçosament de la Península, la manera com es pot adquirir a més baix preu és pel sistema anomenat de unificació de compres, degudament intervingut.

3.ª Creació d'Escorxadors comarcals.

4.ª Establir a Barcelona un Mercat central de carns.

5.ª Els Ajuntaments, particularment el de la capital, haurien de disposar que la percepció de l'impost de consums o arbitris s'efectués a tant per quilo de pès viu.

6.ª Reducció del nombre de detallistes o carnisers.

7.ª Continuació de la labor ramadera de la Mancomunitat.

EL PROBLEMA DE LES CARNS

TAULA

	<u>Pàg.</u>
INTRODUCCIÓ	7

PRIMERA PART

DEL CONSUM I ABASTIMENT DE CARNS

I. EL CONSUM

1. Una enquesta als principals Ajuntaments	9
2. Càlculs del consum de carns.	18
3. Valor en pessetes de la carn consumida	20
II. L'ABASTIMENT DE CARNS	21

SEGONA PART

LA CARN BONA

1. El públic té raó de queixar-se	17
2. Com és una carn bona	24
3. Mètode per a determinar la valor comercial de la carn	28
4. La carn és un aliment ben aprofitat	29
5. Probable transcendència dels efectes de la carn en l'individu i en la societat	31

TERCERA PART

LA CARN BARATA

II. CONCEPTE NACIONAL DE UNA COSA BARATA	37
III. EL QUE S'HA FET PER A OBTENIR LA CARN BARATA	40

IV. LES CAUSES GENERALS DE L'ENCARIMENT DE LES CARNS

1.	Una major demanda	47
2.	Crítica de la producció ramadera	49
3.	Un comerç defectuós	
	a) Els transports	53
	b) Els abastidors	54
	c) El taller o carnicer	57
4.	Impostos.	62
5.	Règim intern dels escorxadors	
	a) La formació del pes net	64
	b) Decomís	65
6.	L'exemple de la formació d'un preu podrà servir de resum d'aquest capítol.	66

V.	ELS CONSUMIDORS	71

VI. POLÍTICA DE CARNS

1.	La inèrcia i la desorientació de l'Ajuntament de Barcelona.	73
2.	La carn d'ultramar.	85
3.	El Mercat lliure o Mercat central de bestiar.	85
4.	La unificació de compres	91
5.	Les maneres de tributació	96
6.	Un Escorxador nou a Barcelona	101
7.	La creació d'escorxadors comarcals	104
8.	El Mercat de carns.	105
9.	Orientació a la ramaderia catalana pel que afecta a la producció de carns	106
10.	L'obra ramadera de la Mancomunitat	107
	CONCLUSIONS	115

